

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16 Ill.
Victory 2-4372.



Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

IX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, kovo (March) 3 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 9 (231)



Kas ieško tolio, nors eina vienas.
Meldžias už savo tėvų rugienas...

Pasaulis žino mūsų tautos valią

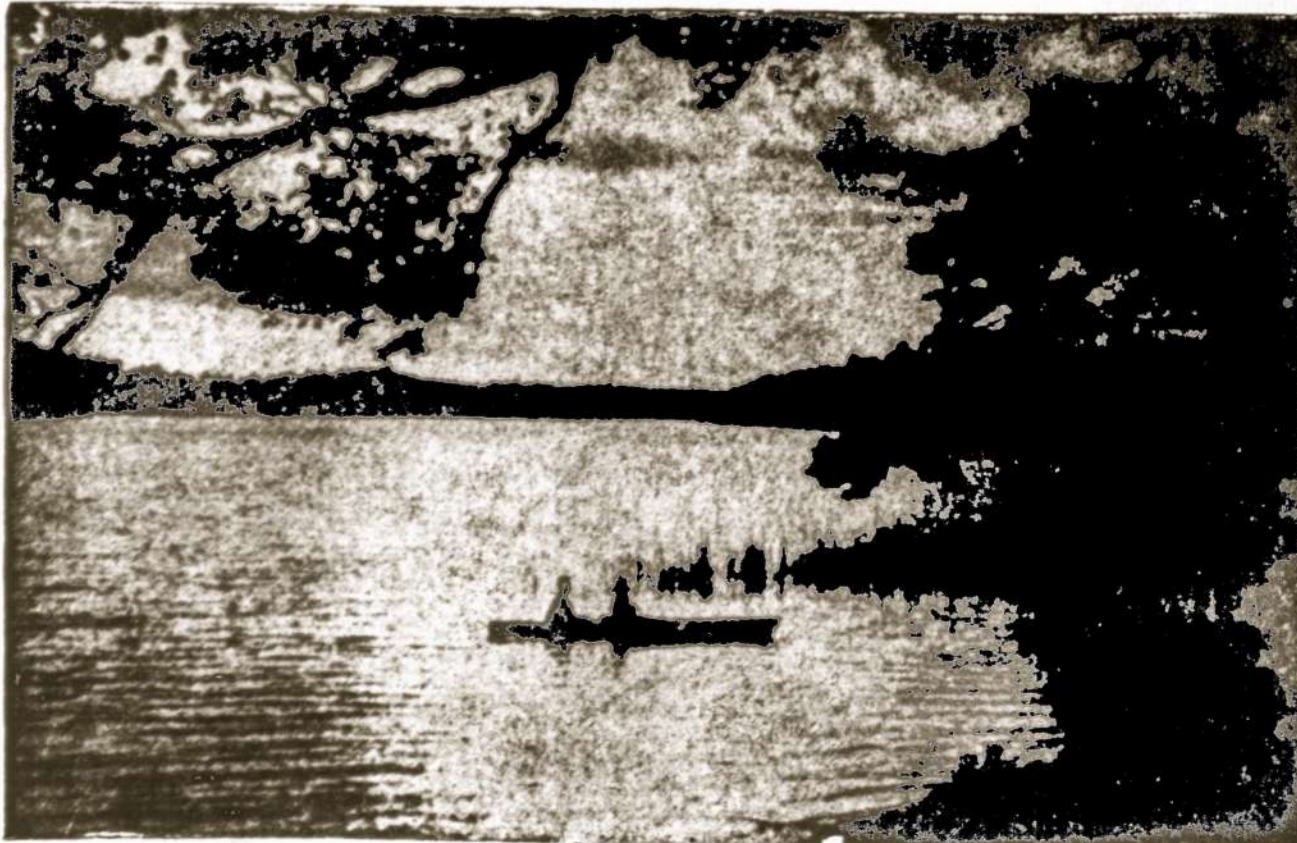
Lietuvos Diplomatinijos Šefo Stasio Lazoraičio pareiškimas, padarytas per radijo Nepriklausomybės šventės progą.

Brangūs Tautiečiai,

Vasario šešioliktoji diena kiekvieno lietuvių širdžiai ypač vaizdžiai primena nepriklausomybės laikus, laisvą gyvenimą Lietuvos valstybėje, kurią mūsų tauta atstatė 1918 metais. Tautos atstovų pasirašytas tada Vilniuje, didžiųjų kunigaikščių ir Respublikos sostinėje aktas, kuriuo Lietuva pasiskelbė nutraukianti valstybinę priklausomybę ryšius su bet kuria kita valstybe ir atstatanti savo suvereninių teisių vykdymą, išreiškė ne tik tautos valią, bet taip pat jos subrendimą tvarkyti savo gyvenimą.

Tą subrendimą vėliau lietuviai įrodė darbais, sukurdami moderninę administraciją, puikią kariuomenę, tobulą ūkio sistemą, sutvarkydami išmintingais ir žmoniškais pagrindais socialinius santykius, sudarydami teisingumo organizaciją, kuri buvo be priekaištų, ir gilindami tautinę kultūrą. Trumpu — nes tik dvidešimties ir poros metų — laiku Lietuva pasiekė aukšto civilizacijos lygmenį su senesniais Europos valstybėmis. Žinodami, kad kultūra gali tarpti tikėtai laisvo informacijų ir mokslo žinių pasiekimo keliu, mes bendravome su visu pasauliu, kuris mums buvo atdaras ir prieinamas, kaip buvo atidarytas kiekvienam svetimšaliui mūsų kraštas. Būdami nepriklausomi, mes kartu su kitomis laisvomis tautomis nuolat ejome pirmyn krikščioniškos vakarų civilizacijos keliu, kuris viešas teveda į vis didesnę gerbūvį ir vis tobulesnę socialinę padėtį.

Šį kelią mums pastojė Sovietų Sąjunga, niekšiška įsibraudama į Lietuvą ir smurtu prinesdama jai ne tik savo okupaciją, bet ir santvarką, priešingą tiek mūsų tau-



Plaukia sau laivelis pliakalnio link...

KUN. KAZYS MAŽUTIS

Ar krikščionims pakeliui su demagogija?

Pasiskakymas dėl A. Gražiūno straipsnių.

I.

Kiekvienas žmogus turi teisę pareikšti tuo ar kitu klausimu savo mintis ir savo nuomonę. Tas minčių pareiškimas gali atitikti etikos ir žmoniškumo reikalavimus, bet jis gali jų ir neatitikti. Pirmu atveju tas minčių pareiškimas, o taip pat ryšys su juo atsirandantis diskusijos, neša tam tikrą naudą — iškeliami argumentai už ir prieš, išryškina klausimas, išryškina, išsivaidos. Antru atveju, kada nesilaikoma etikos ir žmoniškumo reikalavimų, atsiranda asmeniškumai, užgauliojimai, daugiau ar mažiau maskuoti šmeižtai bei insinucijos, žodžiu, visa tai, ką vadiname demagogija.

Kad demagogija vadovaujasi komunistais, niekas tuo jau nesistebi. Tai jų kelias. Jie nesiskaito su priemonėmis, viską iškraipo pagal savo norą ir valią. Tai ryškiai matome ir jų laikyzenos tarptautinės politikos plote.

Kai demagogijos griebiasi kuris nors krikščionis, jau sunku jį suprasti. Bet kai jos griebiasi ir jį vadovaujasi bei operuoja žmogus, su pretenzijomis į katalikų vadus, jau yra liūdina.

Man pasisakius spaudoj dėl politinių partijų skaičiaus, o vėliau katalikų vienybės klausimais, beveik kiekvieną kartą reagavo p. A. Gražiūnas. Kur jis reagavo argumentais, ten esu jam už pastabas ir klausimo nušvietimą iš kito taško, dėkingas. Tačiau p. A. Gražiūno straipsniuose yra ir kitokių dalykų. Jis diskusijoje tuoj puola oponento asmeni, mėgina jį inkriminuoti, patiekdamas palyginimus, kurie yra insinucijomis, iškraipo oponento mintis, jas karikatūrina, o paskui puola.

Kai kam gali atrodyti kaip paradoksas, bet tai yra tikras dalykas, kad dabar Lietuvos nepriklausomybės šventė daugumo kraštų ir ypač Jungtinėse Amerikos Valstybėse susilaukia didesnio mūsų svetimųjų draugų dalyvavimo bei suisdomėjimo, negu prieš karą. Toks tarptautinio solidarumo bei teisingumo Lietuvos atžvilgiu pasireiškimas yra kitas konkretus elementas, kuris mums palieka iš nepriklausomybės gyvenimo laikų.

Kalbėdamas į Jus, Tautiečiai, aš ir šį kartą dar negaliu pasakyti, — nes niekas negali to žinoti, — kada ateis galas tautos kentėjimui ir sovietų okupacijai. Bet aš tikiu, kad Lietuvos valstybė bus vėl nepriklausoma. — Ta viltis gaivina tremtinių širdis, skausmingai pasiilgusias Lietuvos. Ta viltis tepalengvina sunkų ir ilgą kelią, kuriuo tauta krašte eina, siekdama grįžti į laisvą gyvenimą. Ta viltis tebūnie visados gyva širdyse tų, kurie yra matę Lietuvą žydingą laisvės spinduliuose, tebūnie ji skiepijama tiems vaikams ir jaunuoliams, kurie dar nėra matę džiaugsmingo laisvos Lietuvos veido. Toji viltis teikvepia užsienio lietuvių tėti darbą Lietuvos laisvei broliškoje vienybėje.

Aš iš visos širdies sveikinu kraštą ir užsienio lietuvius Lietuvos diplomatinę ir konsularinę atstovų ir visos užsienio tarnybos vardu.

—O*O—

Diskusijose demagogijos pagalba A. G. yra meistras.

Kadangi jojo pasiskakymai yra vieši ir liečia mano asmenį, tai esu priverstas viešai pasiskakyti ir reaguoti, juo labiau, kad kaip kurioje man priskiriami pasiskakymai neatitinka tikrybei ir tiesai.

II.

Vienas kitas pavyzdys. Visų pirma didybės manija ir

1) Kategoriski tvirtinimai.

"Minėtas kun. K. M. vadinamas etinis argumentas už didesni partijų skaičių, yra visiškai bevertis". (Dr., 1953, rugs. 3). "K. M. teigimai šiuo klausimu yra visiškai klaidingi" (Dr. 1954, rugp. 24). Kalbos apie mūsų pasireiškiančias monopolistines ir totalistines tendencijas yra "neturįs jokio pagrindo prasimanymas". (Dr., 1954, rugp. 24).

2) Minties iškraipymas.

a) A. G. savo straipsnyje, paskelbtame Drauge, 1953, rugs. 9 d. pasiskakė prieš tariamą mano tvirtinimą, kad "etikos normos apsprendžia" (mano pabraukta. K. K. M.) partijų skaičių". A. G. puikiai žino, kad aš to netvirtinau. Vienas dalykas yra sakyti, kad etikos normos apsprendžia politinių partijų skaičiaus problemą pagrindinių etikos principų šviesoje. Kaip tik aname rašinyje (Dr., 1953, rugp. 4) mano ir norėta pažiūrėti, kaip tas pol. partijų skaičiaus klausimas atrodė tokių principų šviesoje, kaip žmonių lygybės principas, teisė organizuotis, teisės pirmenybė prieš jėgą, mažumų teisė dalyvauti krašto valdyme ir t. t.

b) Straipsny "Ar iš tikro taip" (Dr., 1954, rugp. 24) A. G. sako: "Straipsnio autorius teigia, jog kas siūlo (mano pabraukta. KKM) katalikams jungtis į vieną partiją, pažeidžia kitų prigimtinių organizavimosi teise".

Ir šitas tvirtinimas yra sąmoningas mano minties iškraipymas. Juk vienas dalykas yra siūlyti, o visai kitas dalykas yra moraliai versti. Aiškiai pasiskakiau prieš tą prievartavimą. Pakartojau čia pažodžiui, ką buvau parašęs: "Jei kuriame krašte savaimė susidaro viena politinė katalikų partija, tada viskas tvarkoje. Tačiau, jei taip nėra, jei ryškėja tendencija turėti pav., bent dvi kat. partijas, tai katalikai, respectuodami teisę organizuotis, turėtų vengti tiesioginės ar netiesioginės, viešos ar slaptos kovos prieš naujas partijas". (Dr., 1954, rugp. 10).

Taigi A. G. iškreipia oponento mintį, o paskui puola, pajaukia, ir operuoja kategoriškais tvirtinimais.

c) Pasipiktinęs mano kalba apie mūsų pasitaikančias monopolistines ir totalistines tendencijas (geriausias tam įrodymas yra paties A. G. straipsniai ir jų dvasia), A. G. rašo: "Ką gi bendro gali su tuo turėti katalikų susitelkimas laisvu noru (mano pabr. KKM) į vieną politinį junginį (mano pabr. KKM), visai net nepretenduojant, nei išieiti iš politikai tenkančio ploto, nei trukdyti kitiems laisvai organizuotis ir veikti". (Dr., 1954, rugp. 24).

A. G. jau nekalba apie vieną partiją, bet apie vieną junginį. Ir

čia jis kalba apie susitelkimą laisvu noru. Taigi oponento atstovaujama mintį A. G. panaudoja prieš oponentą. Piktą demagogiją, nekalbant apie sąžiningumo stoką. Sąžiningumas įpareigoja ir spaudos žmogų būti garbingu ir teisingu. Tai galioja visiems, taigi ir katalikui publicistui. Jau pirmuose pasiskakymuose apie pol. partijų skaičių pasiskakiau už blokovimą ir partijų bendradarbiavimą.

d) "Kad vienos tik katalikų partijos buvimas kenkia Bažnyčiai, yra ligi šiol dar negirdėtas straipsnio autoriaus išradimas". — sako A. G. (Dr., 1954, rugp. 24).

Ir vėl tendencingas formulavimas, nes iš tikrųjų, mano nuomone, ne tiek pats vienos partijos buvimas, bet spaudimas sukurti visus katalikus į vieną politinę partiją, kenkia Bažnyčiai. (Plačiau šiuo klausimu prie progos).

III.

Tendencinga yra komentuoti aukštą Bažnyčios atstovų pasiskakymus taip, kad būk kalbėdami apie politinę katalikų vienybę jie visi turi galvoj tik vienos katalikų partijos buvimą. O jei kur vienas kitas ir pasiskakytų šia prasme, tai tas dar nėra pačios Bažnyčios mokslas, kad katalikų partijų gali būti tik viena.

Kad Bažnyčia turi savo principinį nusistatymą politinių partijų atžvilgiu, yra aišku. Kad atakoti Bažnyčios atstovai, kartais užsimiršta ir pasidaro vienos kurios partijos šulais, yra irgi faktas. Nieko, jiems negalima prikišti, jei jie yra tik tos partijos šulai. Bet jei jie yra tam tikrose bažnytinėse pareigose — ir kartu partijos šulais, stovėti virš politinių sukurių yra jiems beveik neįmanoma.

A. G. noras ir mėginimas palyginti mano pasiskakymus su ano vikaro nuomone, kuris būk tai laikęs socialinį Bažnyčios mokslą pasenusiu, yra piktas insinucija ir pigi demagogija.

A. G. paprastai nekalba savo vardu, bet ar tai daugiskaitoj ("Mums atrodo...", Dr., 1954, rugp. 24), ar tai kompetingų žmonių vardu ("O kompetingų mūsų politikos žmonių įsitikinimu...", ten pat), tuo pabrėždamas, kad kiti nieko nenusimano.

A. G. pajaukia ten pat vieną kunigą vikarą, kad atrodo, jog kunigas vikaras yra tokia nužmoginta būtybė, kuri nekompetingai nei galvoti, nei turėti savo nuomonę, nei ją kada pareikšti. Nėgi Kunigystės Sakramentas nužmogina?

Užsiminęs apie bendradarbiavimą A. G. nusiskundžia, kad "bendradarbiavimo klausimai yra sudėtingesni nei kam atrodo". Suprask, tik jis žinąs, kaip tai sunku bendradarbiauti. Aišku, kur demagogija, ten bendradarbiavimas yra ne tik sunkus, bet neįmanomas.

Toliau A. G. ten pat rašo: "Reik pastebėti, jog politinių grupių bendradarbiavimo galimybę apsprendžia ne tai, ar jų nariai didesne ar mažesne dalimi yra, pav., katalikai, bet kiek leidžia bendradarbiauti jų doktrina ir programos".

Kad kurios nors partijos doktrina ar programa neleidžia bendradarbiauti, pvz., su komunistais, tai suprantama. Bet jei A. G. nori pasakyti, kad gali būti doktrinų ir programų, kurios neleidžia bendradarbiauti ir su kitokiomis partijomis, tai tada jis atstovautų viską, bet tik ne demokratinį nusis-

Įdomūs reiškiniai

Kiekvienas, kas blaiviai galvoja, žino, kad be karo ir be vakarietiškų pergales, Lietuva neatgaus laisvės. Todėl nenuostabu, kad daugelio pavergtųjų tautų žmonės atydziai seka, ne tik pasaulinių įvykių raidą, bet ir didžiųjų tautų nuotaikas.

Nepaslapstis, kad amerikiečių nuotaikos, ypač po Korėjos karo, pablogėjo bolševizmo atžvilgiu. Bolševikai šiandien yra virtę visai užtarnautu keiksmažodžiu Amerikoje. Tai pastebima visur. Apie tai plačiau ir nekalbėsime.

Paskutiniu laiku Amerikoje pradeda ryškėti nepasitenkinimas abiejų partijų atžvilgiu, dėl jų per daug nuolaidžios laikysenos bolševikų atžvilgiu. Amerikos patriotai kelia labai rimtai trečiosios partijos reikalingumą. Partijos, kuri atstatytų Amerikos prestižą ir pasitiekimą kitų tautų tarpe, ginant laisvės ir demokratijos principus.

Visai neseniai teko dalyvauti viename amerikiečių gan skaitlingame susirinkime, kurio vienu pagrindinių uždavinių buvo: patikrinti amerikiečių nuotaikas dėl vestos ir vedamos užsienio politikos ir surinkti gyventojų nuomones bei pasiūlymus, kas reikėtų daryti, kad sumažinti komunizmo įtaką Amerikos vidaus gyvenime.

Mano maloniam nustebimui, visi kalbėjusieji pasiskakė už griežtesnę liniją bolševikų atžvilgiu tiek vidaus, tiek užsienio politikoje.

Kitas įdomus reiškinys buvo tas, kad daugelis, labai įtikinamai kalbėjusių, kėlė trečiosios partijos reikalingumą.

Ne vienam šiandien kyla klausimas, kada pasirodys Amerikoje trečioji partija ir koks bus naujosios partijos charakteris bei motto?

Nėra jokių abejonių, kad naujoji partija bus giliai demokratiška, tiek savo forma, tiek ir savo turiniu.

Žymu taip pat, kad daugelis amerikiečių pasigenda tvirtos rankos, ne tik politikoje, bet taip pat kultūriname, visuomeniniame ir viešajame gyvenime.

Nėra abejonės, kad naujoji partija susilauks stiprios opozicijos ne tik iš komunistų, bet ir iš abiejų partijų, kurios žiūrės naujoje partijoje savo konkurentą.

Mus, pavergtųjų tautų žmones, ypatingai džiugina faktas, kad tie, kurie kelia trečiosios partijos reikalingumą, atvirai ir nuosirdžiai pasiskakė už pavergtųjų tautų išsilaisvinimą ir nuosirdų bendradarbiavimą su tų tautų žmonėmis.

tatymą. O turint galvoj faktą, kad mano straipsnyje buvo kalba tik apie katalikų partijų bendradarbiavimą, ir jei A. G. mano, kad ir čia gali būti atvejų, kur vienos katalikų partijos programa neleidžia bendradarbiauti su kita katalikų partija, tai mano nuomone tokią programą katalikui demokratui reiktų kuo greičiausiai sudėginti, nes ji nėra nei demokratiška nei krikščioniška.

Kol nebūs geros valios ir noro bendradarbiauti, tol katalikų vienybė politikoje bus labai silpna arba net neįmanoma. Tą vienybę ardo didėle dalimi ir, deja, katalikuose pasitaikanti — demagogija.

—*—

SMUIKININKĖ ELENA KUPREVIČIŪTĖ



Savo koncertų viešnagė Šiaurės Amerikos miestuose jau užbaigė. Ji drauge su broliu, pianistu Andriumi Kuprevičium, turėjo po du koncertus Čikagoje ir Clevelande, po vieną Detroito, Ročesterio ir Torontose, bei Montrealy, Kanadoje. Paskutinis mūsų žymųjų menininkų koncertas, sausio 16 d. Montrealy, praėjo didžiausiu pasisekimu, apie tą koncertą rašė ne tik didžioji spauda, kalbėjo ir radijo muzikos kritikai savo pranešimuose. Sekančią dieną "The Montreal Star" muzikos kritikas Eric McLean, apie tą koncertą taip atsiliepė:

"Panelė E. Kuprevičiūtė atvyko į Montrealy be didelės reklamos, ir jos koncertas įvyko tą patį vakarą, kaip ir Mount Royal High School festivalio baigiamasis koncertas. Buvo tikras atsitiktinumas, o gal ir intencija, kad girdėjau jos programos nors vieną dalį, prieš vykdama į Mount Royal. Jeigu to nebūčiau padaręs, būčiau praleidęs vieną įspūdingiausių smuiko rečitalių, atliktų moters smuikininės, nuo to laiko, kai girdėjome Ginette Neveau, dabar jau mirusią.

Panelė E. Kuprevičiūtė turi ypatingai išbaigtą techniką ir yra tikra muzikė — intelektu ir prigimtimi. Tarytum to dar nepakaktų, — ji yra pažymėtina patraukli scenoje. Iš kūrinių, kuriuos girdėjau jos išpildyme, man ypač patinka išpildyti Bacho solų Suita, ir retai grojamoji Griego Sonata. Smuikininės technika yra tokia užtikrinta, kad Bacho Suitą ji sugebėjo pagroti be sulėtinimų, kurių įmanoma dauguma smuikinininkų, stengdamiesi nugalėti kūrinių sunkumus. Griego Sonatoje mes matėme puikiausią iliustraciją jos plačių tonų ir lyriškųjų frazučių. Jai puikiai komponavo jos brolis Andrius.

Reikia tikrai tikėtis, kad sulauk sime progos dar kartą panelę E. Kuprevičiūtę vėl išgirsti Montrealy ir tai artimiausiu laiku".

Po šio tikrai įspūdingai pavykusio koncerto Prancūziskame

Is studentų gyvenimo

Illinois Universitete, Urbanoje Vasario 16 Universitete.

Lietuviai studentai Illinois Universitete susibūrę į gražų organizuotą vienatę, Lietuvos Studentų Draugiją. Vasario 14 dieną gražiai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Iškilmingas minėjimas buvo pradėtas Tautos Himnu. Trumpą žodį tarė draugijos (universitete patvirtinta kaip Lithuanian Student's Society) globėjas, pedagoginių mokslų profesorius G. C. Kettelkamp, paminėdamas vykstančią pasaulio neteisybę, kurios dėka ir Lietuva neša vergijos našta. Užbaigdamas jis paprašė visus atsistoti ir tylia malda prisiminti visus žuvusiuosius Lietuvoje.

Sventės proga buvo visų dalyvių pasirašyti ir pasiųsti padėkos laiška prezidentui Eisenhaveriui, Valstybės sekretoriui Dulles ir Illinois gubernatoriui Straton'ui. — Prezidentui laiškas, išvertus į lietuvių kalbą, skambėjo sekančiai: "Mes, lietuviai studentai, Illinois universitete, prašome Jus ir vyriausybę, kurią Jūs reprezentuojate, priimti mūsų didelę padėką už žmogaus teisių ir laisvės saugojimą.

Kaip lietuviai studentai, mes šiandien minime Lietuvos Nepriklausomybės šventę, kuri buvo paskelbta 1918 m. Vasario mėn. 16 dieną. Šiandien mes turime laimės gyventi JAV, kur mes džiaugiamės Amerikos demokratijos suteikiama mums minties ir žodžio laisve ir kur mes galime švęsti mūsų Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Tačiau jau vienuolika metų praėjo, kai mūsų broliai ir seserys yra Sovietų Rusijos pavergti ir šiandien miršta Sibiro vergų stovyklose už geležinės uždangos.

Mes dėkojame Jums ir Valstybės Departamentui už Lietuvos Nepriklausomybės pripažinimą ir Sovietų Rusijos okupacijos pasmerkimą. Mes tikime, kad nekaltas pavergtų lietuvių kraujas ir ašaros nebus pamirštas Amerikos žmonių bei kitų tautų, kurios kovoją už tironijos ir vergijos panaikinimą. Mes tikime, kad pavergtųjų Lietuvos žmonių šiandieninė viltis esate Jūs ir Jungtinės Amerikos Valstybės".

Laiškai buvo pasirašyti apie 60 lietuvių studentų — čiu.

Šventei pritaikyta turtinga kalbą pasakė iš Čikagos pakviestas kun. dr. J. Prunskis. Jis nušvietė, kiek svarbi studentija yra Lietuvos laisvės ir jos atstatymo darbe, ir skatino visus nenuilstamai dirbti, stiprybės sau pasisemiant iš Lietuvos laisvės gynėjų ir patriotų karstų.

Savo kalbą kun. dr. J. Prunskis baigė rankoje laikydamas lietuviškos, Tėvynėje dar keptos, juodos duonos žiauberėle, jam įteiktą Naujosios Zelandijos lietuvių tremtinio.

"Kur bebūtumėte, kokius pyragus bevalgytumėte, prašau, neužmirškite Lietuvos juodos ruginės duonos", baigė jis savo žodį, palydėdamas griausmingu studentų plojimu.

Draugijos pirmininkas Br. Juodelis patiekė dienai pritaikintą referatą, iškeliant Lietuvos studentų problemas šių dienų aplinkybėse. Meninėje dalyje studentės išpildė eilių ir dainų patriotinį montažą, vadovaujant Liudai Širmulytei bei D. Valančiūtei, ir akompanuojant Rytui Babickui.

Minėjimas buvo baigtas studentų himnu. Minėjimą plačiai aprašė Illinois universiteto dienraštis "The Daily Illin." vasario 15 ir 16 dienų laidose, patiekdamas net pasiųstų laišku ištraukas, kun. dr. J. Prunskio kalbos ištraukas ir vieno redaktorių pasikalbėjimą su politinių mokslų stud. Leonu Sabaliūnu. Urbaniškiai studentai dar atgąstodė, kad lietuviškasis jaunimas daro ką tik pajėgia Lietuvos Laisvės atgavimo darbe.

Minėjimą plačiai aprašė Illinois universiteto dienraštis "The Daily Illin." vasario 15 ir 16 dienų laidose, patiekdamas net pasiųstų laišku ištraukas, kun. dr. J. Prunskio kalbos ištraukas ir vieno redaktorių pasikalbėjimą su politinių mokslų stud. Leonu Sabaliūnu. Urbaniškiai studentai dar atgąstodė, kad lietuviškasis jaunimas daro ką tik pajėgia Lietuvos Laisvės atgavimo darbe.

Diplomantų išleistuvės.

Baigiant rudens semestrą, Illinois universitete Urbanoje net 11 lietuvių studentų — čiu įsigijo įvairių mokslų laipsnius. Diplomantų pagerbimų semestro gale L. S. Draugijos valdyba surengė išleistuves su kuklia kavute. Išleistuvių metu, baigusiems žodžius tarė draugijos globėjas prof. G. C. Kettelkamp, Liet. Stud. Sąjungos JAV centro valdybos narys Vyt. Vygandas ir draugijos valdybos pirmin. Br. Juodelis. Baigusiųjų vardu padėkojo K. Labanuskas. Visi diplomantai buvo apdovanoti rožėmis.

Iš baigusiųjų daktaro laipsnį agronomijoje įgijo Kazys Labanuskas. Magistro laipsnį gavo Irena Vadopolaitė — chemijoje ir Julius Šmulkštys — politinių mokslų, ir šiuo metu tęsia tolimesnės studijas daktaro laipsniui. Bakaluro laipsnį gavo: Algis Žemaitis — architektūroje ir šiuo metu tęsia studijas magistro laipsniui; Juozas Končius — pedagogikoje ir studijas tęsia toliau magistro laipsniui; Danutė Dirvian-skytė — ekonomijoje; Julija Bendikaitė — statybos inžinerijoje; ir Jonas Variakojis — statybos inžinerijoje.

Išleistuvės buvo baigtos smagių pasišokimu.

Tarptautinė studentų šventė.

Tarp 18.000 studentų, Illinois Universitete Urbanoje, nemažas skaičius yra ir užsieniečių iš įvairių pasaulio kraštų. Rūdėns se-

mestro gale, erdviose universiteto reprezentacinių rūmų patalpose, įvyko čia kasmet rengiama tarptautinė šventė. Didelėje tautinės dailės parodoje atskirus paviljonus buvo įrengę 47 tautų studentų grupės. Kiekvienos tautos paviljone buvo demonstruojama kraštui charakteringi dailės ar verslo gaminiai. Atskirose salėse buvo demonstruojama įvairių kraštų kultūrinės filmos, užsienietiškas maistas bei smulkios prekės. Kolumbijos kavinė su kolumbiščių, braziliečių ir venezueliečių muzika bei programa. Užsienietiškių valgių restoranai ir kinečių, japonų, korėjiečių arbatinė. Universiteto balių salėje "plėvėsavo" visų tautų vėliavos ir jų tarpe švietė, juodu kaspiniu perrišta, Lietuvos trispalvė, tuo išsiskiriantis iš kitų tarpo. Prie milžiniškos Kalėdų gegulės vyko tautybių meninės programos net per tris kartus, stebint vis naujai didžiulei žmonių miniai. Vakaro spektakliuose iš lietuvių buvo tikėtasi daugiausia ir jų programa paskirta paskutiniui punktu. Kadangi šiais metais Dainavos ansamblio tautinių šokių grupė nebegalėjo atvykti ir duoti lietuvių dalį, teko suorganizuoti vietos liet. studentų šokėjų pajėgas per trumpą laiką pasiruošiant.

Programos vadovo Ryto Babicko kietos rankos ir visų šokėjų gero susiklausymo dėka, programa pasisekė, buvo suokta "Lenciūgelis" ir "Kubilas". Abu šokiai per visus tris kartus puikiai pavyko ir buvo palydėti ir, net bešokant pertraukti didžiu žiūrovų plojimu bei fotografavimais. Šventės aprašydamas universiteto dienraštis lietuvius išskirtinai pagyrė su tautiniais šokiais. Prie pasisekimu prisidėjo ir gabi pranešinėtoja L. Stud. S-gos Urbanos skyriaus sekretorė Vida Gaškaitė.

Lietuvių tautinio meno parodėlė taip pat turėjo didelį pasisekimą lankytojų tarpe. Tautiniais drabužiais pasipuošę lietuviškos studentės bei studentai lankytojams aiškino apie išstatytus eksponatus, kurių visi buvo atvežti iš Čikagos gerasirdžių lietuvių, juos paskolinti urbaniečiams studentams. Ypač čia visų didelė padėka priklausė Čikagos prekybininkui J. Karvėliui, leidusiam panaudoti jo brolių tautinius dirbinius.

Parodėlės skoningai sutvarkė stud. arch. A. Žemaitis, su kitų kolegų talka, ir prie jos organizavimo daug prisidėjo kolegos: A. Bakaitis, A. Duzila, R. Gaška, A. Klorė, R. Babickas, R. Viskanta, L. Sabaliūnas, A. Avizienis ir kiti. Kadangi šiais mokslo metais lietuvių studentų grupė, išaugusi per 70 asmenų, sugebėjo pati išpildyti šventės vakaro programą, lietuvių studentų vardas dar kartą paliko gerus prisiminimus plačiosios studentijos ir profesūros tarpe.

B. Banga.

Is skautų pasaulio

Skt. A. Matonis, kuris yra Atlanto pakraščio rajono Vadeiva, paskelbė šio rajono skautų vienietams varžybas. Varžybų objektas yra praktiško skautavimo žinios ir Tėvynės pažinimas. Smulkus varžybų planas yra išsiuntinėjamas vietinių vadovams. Visas rajonas suskirstytas į keturias grupes: 1) Bostono, 2) Hartfordo, 3) Waterburio ir 4) New Yorko. Šių grupių nugalėtojai susitiks baigminėse varžybose, kurios įvyks birželio mėn. antroje pusėje.

— Bostone kovo 26—27 d. d. bus pravedti jaunesniųjų skautų vadovų kursai, į kuriuos raginami registruotis visi Atlanto pakraščio vilkiukų vadovai iki kovo 20 d. pas Alg. Banevičių, 21 Bowdoin Ave., Boston 21, Mass. Kursų vieta: Tautos Namai, 484 East 4 St. So. Boston, Mass.

— Rytiniame JAV pakraštyje prie skautiškos veiklos pagyvinimo daug prisideda atskirose vietovėse suorganizuoti skautų tėvų komitetai. Šiems komitetams vadovauja: Bostone — p. Andriulionis, Hartforde — p. A. Šova, Waterburyje — p. S. Vaitkevičienė, Worcesteryje — p. Prapuolenis, New Yorke — p. A. Reventas ir Elizabete — p. B. Juškys.

— Psktn. R. Šilbajoris, kuris prieš 6 metus suorganizavo pirmąjį skautų vienietų New Yorke, šiuo metu baigia ruošti magistro tezę Columbia Universitete apie lietuvių literatūrą po sovietų jungu. Jis neseniai buvo išrinktas New Yorko studentų skautų Korp! "Ny tis" pirminku. Kiti šios valdybos nariai yra šie: Ed. Kaminskas, Al. Šilbajoris ir Vy. Šventoraitis.

— Psktn. R. Kerys, Columbijos Universiteto studentas, New Yorko skautų Vietininkas L. S. S. Tarybos Pirmijos nutarimu, nuo sausio 24 d. pakeltas į paskutininkio laipsnį. Tuo pačiu nutarimu — į psktn. laipsnį pakelti šie skautų vadovai: Br. Aleksandravičius ir J. Raškevičius — Hartforde, Zen. Rekašius ir Alg. Šimoliūnas — De troite, St. Ilgūnš ir Vy. Žmuidzinas — Rochesteris, Ant. Levanas

— Čikagoje, Vyta. Didelis — Australijoje. Tuo pačiu nutarimu 38 lietuviškai skautybei atsidavę asmenys ir vadovai apdovanoti skautų ordenais ir ženklais, iš kurių Lelijos Ordenas buvo suteiktas sktn. Vac. Tallat-Kelpšai — Čikagoje.

— Šiuo metu vyksta korespondencinė Brolijos Vadovų su-eiga, kurios metu bus renkamas Vyriausias Skautininkas ir kiti aukšti Brolijos pareigūnai, o taip pat bus aptarta visa eilė svarbių Brolijos veiklų liečiančių klausimų. KBVS-gą praveda iš Clevelande gyvenančių skautininkų sudarytas komitetas.

— Studentai skautai, iki šiol kaip grupė nepasireiškusi Liet. Stud. S-gos JAV-se veikloje, šiais metais aktyviai įsijungs į šios S-gos veiklą. Neuzilgo įvyksiančiose S-gos rinkimuose skautai išeis su savo kandidatų sąrašu. Kandidatai bus išstatyti į Centrinę Valdymą, Revizijos Komisiją ir Garbės Teismą. Šiuo metu yra baigiama ruošti programa, kuri bus pateikta studentijai, kaip ateiinančių metų šios S-gos darbo planas.

AKADEMINIS SUBATVAKARIS

Š. m. kovo 5 d. (šeštadienį) 7 val. vak. Hollywood svetainėje, 2417 W. 43 St., įvyks Čikagos Lietuvių Studentų Santaros rengiamas Akademinis Subatvakaris.

Programoje — inž. Broniaus Budgino paskaita: Akademinis Jaunimas Neprikl. Lietuvoje, Tremtyje ir Amerikoje.

Po to seks įdomi meninė dalis, kurią išpildys pačių akademikų meninės pajėgos.

Visas akademinis jaunimas bei lietuvių visuomenė yra maloniai kviečiama šiam Ak. Subatvakarije dalyvauti.

CLSS Valdyba.

2 psl.

LAISVOJI LIETUVA

Graži, ta tėvynė...

Po šiltos ir linksmos vasaros ateina ruduo ir pakeičia visą gamtos vaizdą. Nebematyti tokių šviesių spalvų. Nebegirdėti paukščių čiulbesio. Viskas apimsta, lyg ilsisi po truksmingos vasaros.

Man patinka ruduo. Medžiai sto vi sau ramūs, tokiais puikiais margaspalviais lapais pasipuošę, lyg būtų kažkokiai dideli šventei apsitaisę. Išeik į mišką ir, rodos, pajusi grybų kvapą, išeišk į sodą ir, rodos, kutens tau nosį malonus nunokusių obuolių ir kriausių kva pas. Taip ramu ir taip gera pasidaro, ir tada aš kažkaip geriau pajuntu, kokias visgi graži Dievulio gamta. Tada pamatau visą jos grožį. Arba kai pasitaiko rudeni praleisti mieste, būtinai nueinu į parką, kur tiek daug kaštanų. Didžiuliai jų lapai geltoni, jų vaisių kevalai susproge ir rudi, apvalūs kaštanai guli ant tako. Nuvalau nosine lapais apkritusį suolelį, atsisėdu ir stebiu viską, kas dedasi aplink. Žmonės skuba apsikrovę knygomis, portfeliais, krepšiais ir niekas nesterbi puikios rudens gamtos, niekas nežiūri į besileidžiančią raudoną saulę, kuri kaip didžiulis kamuolys lėtai rieda prie horizonto.

Papučia vėjas ir geltoni, parudavę kaštanų lapai suka ratą po orą, paskui lyg pavargę nutopia ir guli pajuodusioje žemėje.

Ruduo. Kažin koks šis ruduo Lietuvoje? Ten, anoje tolimoje, už upių, girių ir kalnų šalys? Ten turbūt ruduo daug spalvingesnis, įvairiausiomis gėrybėmis turtingesnis.

Prisimena man rudens rytai, kada reikėdavo anksti keltis, nes suaugusieji buvo nutarę eiti grybauti, o aš vos vos išsipašiusi, tik pabudusi keldavausi ir skubėdavau ruoštis, kad tik anie nesugaltotų manęs palikti. O, kaip tada būdavo puiku miške! O grybų grybų! Rudos, raudonos ir geltonos kepuraitės tik dairosi iš po lapų, rodos, prašosi, kad imtum į savo terbelę. Gražūs tie grybai, bet man vistiek geriausiai patikdavo musmirės: jų galvutės tokios gražiai raudonos ir dar su baltais taškeliiais. Aš tik lankstausi ir renku grybus vieną po kito, būtinai nuskinu ir puikią musmirę, gi liai paslepiu po kitais grybais, kad grįžus namo galėčiau dar ja pasigėrėti. Miške visur užia, šlams, kad negirdėčiau grybautojų balsų, man net baisu būtų.

Kas gi dabar braido po šlapią ano miško žolę? Turbūt augštais batais, storomis milinėmis, išbalu-

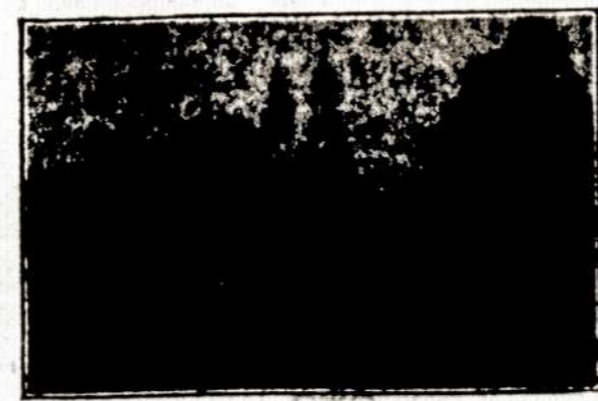
siais ir įkritusiais veidais, bet žėruojančiomis drąsa, išverme ir viltimi vyrai. Miško broliai, žalio Lietuvos miško broliai. Po storais, plačiais medžiais, po žaliomis pušimis ir egletėmis randa jie prieglobstį, ne namuose, ne šiltose, jaukiose pirkiose. Instinktyviai ateina mintis: "Už ką? Už ką tos baisios kancios? Už ką tas žiaurus gyvenimas?" Ar tam, kad mes geriau pažintume, kas yra žmogui tėvynė, ką jam reiškia gimtoji žemė? Taip dažnai nesuprantami mums Viešpaties keliai.

Gal tuo mišku dabar eina vyrai. Jaunas, augalotas vyras. Jis skuba, ir uždušęs kartkarčiais sustoja atsikvėpti, paskui, atsgariai apsidairęs, vėl bėga per šlapius lapais nuklotą mišką. Pribėgęs prie kelių nedidelių pušaičių, sustoja, vėl apsidairo ir visas puse, dar kiek pastovi, paskui pakelia didelę nukirstą eglės šaką ir prieš jo akis pasirodo nedidelis medžio dangtis. Vyras dukart garsiai pabarškina į jį, ir šis pasikelia, o iš po juo esančios angos pasirodo senyvo vyro galva. "Tai tu čia, Uosi. Skubinkis į vidų. Vadas jau laukia tavęs ir žinių, kurias parneši." Uosiu pavadinantis greitai įsoka į tamsuojančią angą ir siauru urvu patenka į nedidelį požeminį kambarį, kur silpnoje žva-

kės šviesoje sėdi šeši vyrai. Vienas jų, Uosiu jėjus, tuoj atsisoja ir nekantraujančiu balsu klausia: "Kokios žinios? Ar aplankė visus, kuriuos aplankyti buvau įsakęs?" Uosis giliai atsikvėpia ir niūriu balsu kalba: "Blogos naujienos, vade. Mums jau nei čia neberamu. Anie jau ruošiasi. Sako, ir su šunimis ateis. Jeigu dar delsim, bus pervelu." Vado veidas apsiniaukia. Jis pamažu atsisėda į kėdę.

Stambūs rudens lietaus lašai krinta man ant veido ir tartum ašaros upeliais teka žemyn. Mano apsiaustas visas permirkęs. Greit stojuos nuo suolelio, nušiluostus skarele veidą ir skubiu eiti. Smarkiai lyja. Dideli lašai krinta ant purvino gatvės grindinio...

Teresė Sakalauskaitė, VIII kl. mok. Vasario 16-sios gimnazija Vokietijoje.



Kiek nusivylęs. —○○○○—



LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komisija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuožū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$ 4.50;
6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy.

Mes "aukojamės" — liaudininkų principas

Š. m. sausio mėn. liaudininkų
oficiozas "Seja" nr. 1—21, patei-
kia savo skaitytojams šiuo pin-
"Mes kurtome — tautininkų prin-
cipas", kuriame liaudininkams įpa-
rastu stiliumi, stengiamasi sunie-
kinti tautininkus ir iškelti liaudi-
ninkų pasiaukojimą bei didžius
nuopelnus vlikinėje veikloje. Pa-
žiūrėkime, kaip tie reikalai atrodo
tikrumoje.

Ir tautoj, ir šeimoj, ir organi-
zacijoj neretai atsiranda individų,
kurie tuos junginius tikrai para-
zituoja, nors viešiam prisistato
dideliais veikėjais, besiaukojan-
čiais kitų labui; ir vargas tam, ku-
ris drįsta tuo suabejoti, nors ir
kiaurai motosi, kad tokio "pasiau-
kojimo" pagrindą sudaro ne kas
kitas, kaip tik mamona — lovy-
Pav., kai savo laiką į p. Merkio
vyriausybę nesutiko eiti joks agra-
nomas — ž. ū. ministro postą
užimti, "pasiaukojimo" ekonomistas
p. Audėnas, nors tam neturėjo jo-
kų kvalifikacijų ir, jo paties žo-
džiais tariant, tame poste jisai
jautėsi tikrai pastumdėliu. Ir kaip
gi kitaip, jei asmuo, nebedamas
jokios moralinės atsakomybės,
imasi darbų, aiškiai jam nepake-
liamų ir nesuprantamų. Juk tasai
ž. ū. "ministras" negeba dar ir da-
bar skirti tokio paprasto dalyko,
kaip centneris ir kvintalas (žiur.
DIRVA nr. 4 str. "Propagandinių
centnerių svoris"). Pačiu gi Lie-
tuvai kritiškiausiu momentu ž. ū.
"ministras" p. Audėnas pasirodė
esąs kraštutinių defetistų eilėse,
kurie reikalavo Lietuvą užleisti
sovietams be jokio pasipriešinimo.
Bet, sovietinėje Lietuvoje p. Au-
dėnų nukonkuravo kita liaudininkų
žvaigždė — Justas Paleckis,
matomai labiau "besiaukojąs savo
numylėtai liaudžiai... Todėl p. Au-
dėnui bei jo likimo bendrams nieko
kito neliko, kaip tik spausti
nuo "išlaisvintojų" iš tautininkų
"diktatūros" ir čia, tremtyje, vel
iš naujo "aukotis" Tėvynės labui.
Nepavykus įsisprausti Vlikan, p.
Audėnas įkorpė bent į liaudininkų
centro komiteto postą ir pirmiau-
siai atsiskaitė su savo vlikinės
vietos varžovu p. B. Bieliuku (vie
nu iš žymiausių rezistentų) ir
nešvariausiomis priemonėmis pa-
starąjį iš Vliko išjungė. Šiame žy-
gyje p. Audėnų aklai rėmė kita
liaudininkų žvaigždė — p. Žal-
kauskas, todėl Audėnas jį "įkom-
binavo" ir Vyk. Darbos pirmi-
ninko bei Vliko nario postus. Tuo
būdu p. Audėno svajonės įsikūni-
jo p. Žalkausko asmenyje, todėl
pastarasis Vlike ir "aukojasi" už
du: už save ir už p. Audėnų...

Ryškūs ir tokio intensyvaus
"aukojimosi" rezultatai: krikde-
mai, p. Žalkausko rankomis, per
porą jo "veikles" metų, Vliką pa-
vertė į savanaudžių klia, o lie-
tuviškoje tremties visuomenėje iš-
provokavo tikrą pilietinį karą, vi-
sai pamirštant pasimtų Vliko iš-
pareigojimų vykdymą.

Kai tokiai simbiozinis liaudi-
ninkų — krikdemų "aukojima-
sis" Vliką privedė prie prarajos —
imta ieškoti kaltininkų, atpirkimo
ozių. Aišku, kaltais vėl apsaukia-
mi tie, kurie turėjo pilietinės drą-
sos pareigai bei tiesai ir nuolat ar
vlikinėse įstaigose, ar spaudoje
nurodinėjo didiesiems "veikėjams"
klaidas, naivius blefus ar net nu-
sikalstamus darbus pasimtųjų pa-
reigų atžvilgiu. Tokių "bendro dar

bo ir sugyvenimo griovikų" p.
Žalkauskas, kurstomas krikdemų,
apkaltino p. Šidiškį, kuris, "Sė-
jos" žodžiais tariant, esą nieko ne-
dirbęs, o tik tai trukdęs jam ir ki-
tiems pasiimtus uždavinius atlik-
ti... Taip, p. Šidiškis pasirodė ne-
sąs iš tu, kurie už lėktę košes
pardavinėja savo įsitikinimus, kad
galėtų toliau "aukotis" — lengvai
pramisti; jis netoleravo Lietuvai
laisvinti suaukotų pinigų švaisty-
mo partiniams bei asmeniniams
reikalams; jis pirmas pasisakė
griežtai prieš liet. visuomenės mul-
kinimą, Bonnos "ambasadose" stei-
gimo ir panašius vlikinių viešpa-
čių organizuojamus blefus ar da-
romas kitokias jų paikystes; jis
nuolat ir nuolat reikalavo Vliką
vykdyti pasiimtus uždavinius —
apjungus visas pozityviasias liet.
tremties jėgas, glaudžiai bendra-
darbiaujant su Lietuvos Diploma-
tija, ginti Lietuvos išlaisvinimo
bylą, užuot siekus dominavimą,
vaizdavs seimus, vyriausybes ir
peštukiškais nusitelkimais skal-
džius ir kiršinus liet. tremtį.

Pasiimtus Vlike darbus, p. Ši-
diškis atliko be niekieno pagalbos
— organizavo visose lietuvių gy-
venamosiose vietose Tautos Fondo
Atstovybių bei Igaliojimų tinklą
ir, praėitą rudeni, įšeidamas iš sa-
vo pareigų, perdavė Vlikui sutau-
pų grynais pinigais per 60.000,—
dol. Jo dirbto Vlike darbo rezul-
tatai kalba patys už save, nors jie
galėjo būti dar geresni, jeigu p.
Šidiškui nebūtų reikėję nuolat
gaišti vėžinant su autu p. Žalkau-
ską ir ponią Žalkauskienę ar tai
apylinkės tyru oru pakvėpuoti, ar
lankyti jų pažįstamų Muenchene,
Baden — Badene, prie Badensee,
Zuerice, Berne, Liuzernoje ir t. t.
Kai nuolat nuobodžiaujančių po-
ny Žalkauskų pareikalavimas tuo-
kioms kelionėms peržengė visas
ribas, p. Šidiškis turėjo pilietinės
drąsos pasakyti gana, nors tatau ir
buvo pagrindinė priežastis pasi-
daryti "baisiausiu" jų priešiu,
griaunančiu kitų sugyvenimą, ne-
sukalbamu ir t. t. ir t. t. Juk kaip
gi jis galėjo išdrįsti sutrukdyti
tokį didelį ponų Žalkauskų "pasiau-
kojimą", atlikti kilnias parei-
gas!... Ir kaip su juo gali bendra-
darbiauti p. Karvelis ar p. Gelzi-
nis, jei jis, t. y. p. Šidiškis, dar
drįsta abejoti tokiomis milžiniškais
Vliko laimėjimais Bonnoje ("am-
basados" bei konsulato blefai") ar
taip sėkmingu vlikinės informaci-
jos darbu? Čia p. Žalkauskas pa-
rodė neįtikėtiną judrumą, idant to-
kį "neviernyką" sutvarkius ant
amžių amžinyjū... Nes, anot "Sė-
jos", tai jau buvo "visos bendra-
darbiavimo ribos" peržengtos ir
1954 metų rugpjūčio 13 d., p. Žal-
kauskui "glaudžiai bendradarbiau-
jant" su krikdemais, neva taupu-
mo sumetimais, smurtiniu Vliko
nutarimu p. Šidiškis tapo "sutvar-
kytas" — panaikinta FT bei Tau-
tos Fondo valdytojo etatai.

"Seja" nepamiršta paminėti, kad
tasai Vliko "nutarimas" buvo pri-
imtas 7 balsais, bet pamiršta, kad
du iš jų buvo nupirkti, sumokant
už tai p. Simonaičiui DM. 3.000,—
ir p. Miglinui — net DM. 4.000,—
(apie 1.000 dol.) ir, kad tokio de-
mokratiško "Kuhhandelio" aki-
vaizdoje likusieji trys Vliko na-
riai su protestu tą Vliko posėdį
apleido.



Anoj pusėj Nemunėlio
Pievelės žaliavo...
Grebė pulkas merguželių,
Grėbdamos dainavo...

Kadangi ir p. Šio "triuškinan-
čio" žygio p. Šidiškis, nors ir iš-
mestas į vokiečių darbo biržą,
nenusilenkė mamonai, tai p. Žal-
kauskas supratinu, jis negalys pa-
silikti nė Vlike... Todėl savo "tė-
vynės laisvinimo" veiklą p. Žal-
kauskas plečia toliau ir pasitel-
kęs žinomą p. Prapuolienį, "orga-
nizuoja" p. Šidiškui bylą, kuri
pasibaigė žinomu krikdemų — liau-
dininkų atstovų "demokratišku"
tulžies išsiliejimu pabaigoje pr.
metų buvusiam Vliko posėdyje.
Greta to, jis uoliai imasi platinti
p. Rastenio rašytą p. Šidiškui lai-
šką, kažkieno nuvogtą iš pašto, o
jo partijos generalinis sekretorius
p. Blazas, tą laišką, kartu su ne-
viešais Vliko nutarimais, atspau-
džia net rotatoriumi ir su savo
kreivais komentarais paskleidžia
dar plačiau. Tokią tai milžinišką
"veiklą" Lietuvos laisvinimo ba-
ruose išvytė liaudininkų žvaigž-
dė, buv. Lietuvos Respublikos vyr.
prokuroras...

Bet kaip gi yra su p. Žalkausko
veikla tiesioginėje su pasimto dar-
bo srityse? Imdamasis Vyk. Ta-
rybos pirmininko pareigų, jisai,
1952 metų rugėjo mėn. 23 d. iš-
kilmingai Vlikui deklaravo (žiūr.
Elta nr. 19—130) pagrindiniu sa-
vo tikslu sukonsoliduoti liet. vi-
suomenę bei jos veiksmus ir Vli-
ko veiklą suderinti su Lietuvos
Diplomatijos veikla, o kaip LIT
PLB organizacinis darbus ir su-
sauti PLB Seimą. Deja, jo "pasiau-
kojimas" imantis šių kilnių
darbų, matyti, turėjo kita pagrinda,
nes dar niekad liet. tremtis
nebuvo taip sukiršinta, kaip po
"konsolidacinių" p. Žalkausko pa-
stangų, su Lietuvos Diplomatais
santykiai visiškai pagadinti, o ir
pats Vlikas paverstas politinių
spekuliacijų vieta, suskilęs kaip
niekad; PLB Seimas anaipol ne-
susauktas, nors per Eltą ir nuolat
vis garsinamasi, kad "šie metai —
yra PLB Seimo metai". Kokios gi
yra tokios totalinės p. Žalkausko
nesėkmės priežastys? P pinigų jo
užsibrėžtiems kilniems tikslams
Tautos Fondas nepagalėjo ir da-
vė dvigubai daugiau, negu anks-
čiau Vlikas gaudavo; tarnautojų
leido Vlikas samdyti trigubai ar
net keturgubai daugiau, negu iki
tol jų buvo. Ir nežiūrnt to, p.
Žalkauskui vadovaujant vlikinės
veiklos rezultatai kuo menkiausi,
tiesiog — visiškai apgailėtini. Ne-
žiūrnt kam dėl viso šio p. Žal-
kauskas verstų kaltę ir kaip ne-
demonstruotų savo "gerus norus
bei pasiaukojimą" — telieka pa-
daryti tik tai vieną išvadą: p. Žal-
kauskas visiškai netinkamas at-
likti pasiimtas pareigas. Juk jei-
gu žmogus negeba savarankiškai
protauti ir daryti sprendimus, o
vaizduojasi išminčiumi ir brauna-
si į aukštąsias politinio gyvenimo
sferas, tai neišvengiamai jis pasi-
daro tik teip (Hampelmann) po-
litinių intrigantų rankose ir visi
jo "geri norai bei pasiaukojimai"
nueina šuniui ant uodegos, kaip
kad dabar atsitiko ir su liaudininkų
žvaigžde p. Žalkausku. Gaila

p. Žalkausko, gaila liaudininkų,
bet už vis labiausiai gaila, kad dėl
asmens, visiškai neturinčių mor-
ralinės atsakomybės jausmo, taip
žiauriai nukentė bendrieji liet.
reikalai. Neverta toliau p. Žal-
kauskui ir kankinį bei didvyri
vaizduoti, nes tie jo nuolatiniai
verkšlenimai: "Aš čia aukojosiu,
man čia dirbti nuostolinga ir pa-
vojinga mano saugumui..." — yra
visiems kiaurai permatomi, nes
"aukojantis" Vlike nepalyginamai
lengviau pragyvenama, negu pav.
"dženitoriaujant" Monteno be-
protnamyje; ten gi reikia ateiti
laiku į darbą, dirbti nustatytą lai-
ką ir už tą darbą nešti atsakomybę;
Vlike, kaip praktika parodė,
pakanka tikrai nenukrypti nuo
"generalinės linijos", šiek tiek
vaizduoti dirbantį, šumniai rep-
rezentuoti ir viskas OK! Darbo
kėdas jokios, atsakomybės jo-
kios, o pinigų — kaip šieno... Tik
tie prakeikti opozicionieriai vis
negalima galutinai išnaikinti! Tik
jie vis gadiną taip patogų "auko-
jimąsi" Lietuvėles labui...

Jeigu p. Audėnas neperseniai
viešai guodėsi, kad p. Merkio min.
kabinete jisai jautėsi tikrai pas-
tumdėliu, tai iš p. Žalkausko
"premerjavimo" Vlike — jo nesio-
rentavimo, jo blaškymosi, jo
trūkšnavimo bei rankų mostaga-
vimo, jo vaizdavimosi kultūrin-
gaisiu min. pirmininku ar pa-
saulio prokuroru — su pasigailė-
jimu ir neslepiamai šaiposi ir jo
bendradarbiai ir tarnautojai ir vi-
si, su kuriais tik jisai kokia nors
proga susisiekią. Ar gi ne laikas
būtų p. Žalkauskui susiprasti ir
grįžti į tas pareigas Montene, ku-
riąs patsai Ponas Dievas pirštu
jam yra nurodęs?...

Apie kitus, daugiau subtilius
dalykus, šiuokart nutylima. Lauk-
sim naujų p. Žalkausko "pasiau-
kojimų" bei žygių, nes, kaip atro-
do, p. Audėnui vadovaujant, liau-
dininkų žvaigždžių "aukojimas"
juos dominuos ir toliau.
1955. II. 19 d.

M. Varinis.



NUOTAIKINGAS VASARIO 16 MINĖJIMAS

Melrose Park, Ill. Vasario 22 d.
Melrose Park lietuviai minėjo Va-
sario 16 dienos šventę. Dėka šven-
tei ruošti komiteto, kuriame pir-
mininkavo žinomas lietuvių veid-
kėjas Antanas Joncha, minėjimas
praėjo jaudinančios nuotaikoj.

Tiek pasakytosios trumpos, bet
turingos ir patriotinės kalbos,
tiek muziko Juozo Kreivėno cho-
ro sudainuotos lietuviškos, nepa-
rastai jautrios ir gražios giesmės
bei dainos, paliko neišdylančių
prisiminimų.

Pastebėtina, kad tiek minėjimo
dalyviai, tiek programos išpildyto-
jai, nepajėgė sulaikyti besiver-
žiančių ašarų.

Svečias iš Čikagos.

Šamoningos nėsamonės

Pradėdamas rašyti viešai
atsiprašau didžiai gerbiamuo-
sius ponus Profesorius M. ir
Vacl. Biržiškas, kad šiame
straipsnelyje teks pavartoti
ir Jūsų garbingąsias pavar-
des. A. T.

Populiarioje kasdieninėje kal-
boje bei informaciniuose straips-
niuose įvairūs terminai dažnai var-
tojami netiksliai, tai niekas nei
pokalbininkų, nei skaitytojų tuo
labai nesistebi. Bet kada rinkinių
asmens diskusiniuose straipsniuose
ar oficialiuose raštuose varto-
jami plačias sąvokas reiškiantieji
terminai, kalbant apie konkretes-
nes siaurų sričių sąvokas, tač
žmogus susidarai įspūdi, kad tai
daroma jau visai šamoningai. —
Toks netikslus terminologijų var-
tojimas savaime skaitytoją įtaigo-
ja, kad tų straipsnių autoriai ša-
moningai nori paskleisti nėsamo-
nes, kuriomis remdamiesi, nori ki-
tus įtikinti, jog jų teigimai yra
teisingi. Bet kada žmogus tų au-
torių terminus sugretini su reali-
be, tada tikrai pamatai, kad ša-
moningai skelbiamos nėsamones,
dėl kurių negali nutylėti.

Šiuo kartu lai bus leista viešai
pasisakyti dėl L. R. D. pirmininko
pono Benedikto Babrausko ir "Mū-
sų mokyklos" redaktoriaus pono
Klevo Girvilo skelbiamųjų są-
moningų nėsamonių.

Neabejoju, kad šiedu Gerbia-
mieji Poniai puikiai žino, kokius
yra plačios "lituanistų" bei "litu-
anistikos" žodžių sąvokos ir kur
jos vartojamos, todėl nėra reikalo
ir aiškinti. Bet Jiedu šiuos žodžius
taip vartoją, kad susidaro didelė
faktinoji nėsamonė.

Ponas B. B. 1954 m. lapkričio
mėn. 13 d., rašydamas Lietuvių
Enciklopedijos Leidyklai protestą,
rašo: "Visas šimtas lituanistų (m.
p. A. T.), suėję į krūvą, neatstos
vieno Vaclavo Biržiškos". (Žiūr.
"Naujienu" "Literatūra" nr. 254,
1954-XII-4). Atseit, ponas B. B.
nori pasakyti, kad ponas prof. Vac.
Biržiška yra šimtaprocentinis li-
tuanistas, o visi kiti lituanistikos
sričių specialistai yra tik nulis.

Tiesa, kad mūsų didžiojo biblio-
grafo pono prof. Vac. Biržiškos
neatstos nei mūsų etnologas, nei
etnografas, nei istorikas, nei kuris
nors mūsų kalbininkas. Bet pasa-
kykite, pone B. B., ar šių sričių
specialistai nėra lituanistai? Ar
ponas prof. Vac. Biržiška gales
atstoti kurį nors mūsų kalbininką
p. akcentologijos, dialektologijos,
fonetikos, istorinės gramatikos,
sintaksės ar kitose kuriose nors
mūsų kalbos mokslo srityse? Ar
gales ponas prof. Vac. Biržiška at-
stoti kurį nors mūsų istoriką, et-
nologą, etnografą ir t. t.? Aišku,
kad ne! Tai tokiu būdu Gerbia-
masai Ponas Prof. Vac. Biržiška
nėra šimtaprocentinis lituanistas.
O tuo pačiu kitų lituanistikos sri-
čių specialistai nėra nulis prieš
mūsų gerbiamąjį bibliografą. Juk
kiekvienos mokslo srities specialis-
tas yra savo vietoje ir negali at-
stoti kitų sričių specialistų, todėl
negalime reikalauti, kad "šimtas"
kitų lituanistikos sričių specialis-
tų atstotų mūsų didįjį bibliografą
poną prof. Vac. Biržišką.

Ponas B. B. ninėtojuj sakiniu
tiesiog į veidą spjovė kitų lituanis-
tikos sričių specialistams, pvz.
prof. dr. J. Baliui, prof. dr. Z.
Ivinskiui, prof. dr. P. Jonkui,
prof. dr. J. Puzinui, prof. dr. A.
Saliui, prof. dr. Pr. Skardžiui, prf.
dr. A. Šapokai ir kitiems. Šiuo sa-
kiniu ponas B. B. lyg sakytė sako
L. E. leidėjui, kad kitų lituanis-
tikos sričių specialistai nieko never-
ti, niekam tikę, kad jie esą profa-
nai, mulkiai ir t. t. Girdi, jų net
"šimtas" negali atstoti vieno ir
vienintelio mūsų didžiojo biblio-
grafo prof. V. B. (Labai gaila, kad
per 25 metus Lietuvos Universi-
tetas neparuošė nė vieno jauno
bibliografo!).

Panašiai ir "Mūsų Mokyklos"
redaktorius ponas Klevas Girvilas
šamoningas nėsamones švaisto sa-
vo redaguojamame skyriuje (žiūr.
1954-XII-3 d. "Naujienu" priedą
"Literatūra" nr. 257, skyrius "Mū-
sų Mokykla" nr. 53, straipsnį "Pe-
lai žmogaus akyse ir prote". Šia-

me straipsnyje mirgėte mirga są-
moningos nėsamones, bet visų jų
nemėnesiu, o paliesiu tik kai ku-
rias. Štai, rašydamas apie prof.
Vac. Biržišką, teigia: "... kaip di-
džiausias lituanistikos akademi-
kas...". Arba kitoj vietoj rašo:
"... kad enciklopedija nebus to-
kia pat be Biržiškų, didžiausių li-
tuanistikos autoritetų ir žinovų
(m. p. A. T.), kaip ji būtų su
jais". Bet, pone K. G., ar gerbia-
mieji ponai profesorai M. ir Vac.
Biržiškos yra didžiausi autoritetai
ir žinovai visų lituanistikos sri-
čių? Ne. Kokių lituanistikos sri-
čių Jie yra didžiausi žinovai, tai
žino ne tik buvusi Vilniaus ir Lie-
tuvos universitetų profesūra (o tą
žino ir ponas K. G.), bet ir stu-
dentai.

Taigi, ponai B. B. ir K. G., aukš-
tindami vienos lituanistinės srities
specialistus, viešai nežeminkite
ir kitų lituanistikos šakų spe-
cialistų, kurie savo srityse gal nie-
kuo nemažesni ir už garbinguo-
sius mūsų ponus profesorius Bir-
žiškas. Juk ponai profesorai Bir-
žiškos mums yra dideli tik savo
lituanistinių sričių specialistai ži-
novai, bet ne iš viso mūsų visoje
lituanistikoje, kaip kad ponų B.
B. ir K. G. rašoma.

Pono B. B. minėtojo protesto
siuntimas jau savaime yra šamo-
ninga nėsamonė jau vien dėl šių
priežasčių: 1. Nei prof. Vac. Bir-
žiškos, nei leidėjo nebuvo oficiali-
aus pareiškimo spaudoje dėl prof.
Vac. Biržiškos iš L. E. vyr. red.
pareigų "atleidimo", o smarkusis
ponas B. B. jau protestuoja. 2. Jei-
gu ir būtų buvęs kurios nors pu-
sės oficialus pareiškimas dėl to-
atleidimo, tai kokių teisinju ar
moraliniu pagrindu remdamiesi
galime protestuoti privačiai lei-
dyklai? Jokiu. Juk privatų asme-
nį iš viso galime ko nors tik pra-
šyti, įtaigoti, kad jis padarytų, ko
mes norime, bet jokiu būdu
nei protestuoti, nei reikalauti mes
negalime, nes neturime jokio pagrindo.
Taigi, pone B. B. protes-
tas yra aiški šamoninga nėsamo-
nė, bet ko ją siekiama, tai tik pro-
testo autoriui žinotina.

Ponas K. G. savo straipsnio 5-
me punkte aiškiai įtaigoja, kad
kas nors pareikalautų poną J. Ka-
počių pasitraukti iš L. E. leidėjo
pareigų. Jis rašo: "Ar nereiktų
pareikalauti pasitraukimo?" Čia
tai jau visai aiški šamoninga pono
K. G. nėsamonė. Juk kokių pagr-
indų remdamiesi mes galime rei-
kalauti privatų asmenį, kad jis
pasitrauktų iš savo privačios ve-
damosios kokios nors verslavie-
tės? Taip pat ir privatus L. E.
leidėjo pono J. K. (nors jis kuo
nors gali mums ir nepatikti), mes
negalime jokiu būdu reikalauti,
kad jis pasitrauktų iš pačio suor-
ganizuotos privačios L. E. leidyk-
los.

Kad pono B. B. protestas ir po-
no K. G. įvairūs įtarinėjimai ir
niekuo nepagrįsti L. E. leidėjų
priekeištai buvo šamoningos nėsamo-
nės, tai nors netiesiogiai, bet
aiškiai patvirtina L. E. Redakcijos
ir leidėjo viešas pareiškimas: "Lieu-
tuvų Enciklopedijos reikalų" (žr.
"Naujienu" 1955-I-5, nr. 3).

Tad ateityje visais požūriais
kur kas būtų geriau, kad mūsų
rinktiniai žmonės su savo šamo-
ningomis nėsamonomėmis nesirodytų
mūsų visuomenėi nei spaudoje,
nei viešuojų gyvuojų žodžiu.

A. Tveraitis.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI WASHINGTONE, D. C.

Lietuvos Nepriklausomybės mi-
nėjimo proga, Vasario mėn. 16 d.,
Lietuvos Ministeris Washingtono
Povilas Žadeikis ir ponai Marija
Žadeikienė surengė Lietuvos Pa-
siuntinybėje priėmimą, į kurį at-
silankė apie 200 asmenų, dauguo-
mėje Lietuvos bičiuliai aukšti Sta-
te Department'o pareigaini, sena-
toriai, Atstovų rūmų nariai, Dip-
lomatinio korpuso nariai, taip pat
ir nemažas būrys lietuvių.

Šių metų Lietuvos Neprikla-
usomybės minėjimo proga ypatingai
gausus ambasadorių ir šiaip
svetimų valstybių atstovų būrys
atvyko pagerbti Lietuvos Minis-
terį.



LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Apskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitėja.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy ir taipina savo nuodžiara. Nesunaudoti rankraščiai grąžinami autoriams pareikalavus.

ŠVARUS BENDRADARBIAVIMAS:—KUR?

Bronys Raila

Motto:

"Anglosaksai dažnai sugęba dirbti ir tokį bendradarbiavimą jie vadina "fair play", to garbingo, švaraus bendradarbiavimo esame visi pasilgę. Laikas pradėti jį vykdyti visu platumu — spaudoj, bendruomenėje, politinėse institucijose ir gyvenimo kasdienybėje".

"Draugas", Nr. 47.

Atrodė, kad jau viskas bus gerai. Praėjusieji metai slinko pabaigai, ir tvarka jau buvo gana pasakiška. Taip skelbė Elta, taip skelbė "pozicijos" laikraščiai. Galimas dalykas, taip skelbė ir Voice of America, kuris, deja, mano mieste su silpnu aparatu visai nesigirdi. Lietuva dar niekad taip vieningai ir išmaningai nebuvo tvarkoma praėjusieji metai. Vasario 16 atsišaukimą į tautą parašė visi Vliko nariai. Tik Bataitis su Ši-
džiūku vėliau tvirtino, kad jie to atsišaukimo nebuvo nei matę, nei skaitę. Bet jie turbūt melavo...
Mūsų valdžia išsiryškino, kaip stipri ir autoritetinga: Jos priešai, kenkėjai ir skaldytėjai buvo visi išaiškinti, nukaukuoti, sukompromituoti ir galutinai padaryti nepavojingais. Ar čia bėda, kad kažkur dar kokie nerimti gaivalai pažaujonia? Užteks paskelbti, kad

AUDEKLAS STIPRUS, — O YLA VIS LENDA IŠ MAIŠO
Ir staiga, šioms metams prasidėjus, — vėl negerovė! Vėl skaldymas, vėl nepaklusnumas valdžiai, vėl pavojingas pasikėsinimas į tautinių mezliavų pinigą.

"griovimo darbe jie pralenkia ir bolševikus" (kaip Draugo 47 nr., psl. 3 pasakytą), — ir bus amen.
Atsirado ir kaip plienas sustiprėjo vieningas lietuvių tautos valios organas. Vliko pirmininkas emė realiai vykdyti Lietuvos valstybės prezidento funkcijas ir pradėjo skirti diplomatinis atstovus į svetimas valstybes, — nors nuo Reutlingeno ligi Bonnos daug svetimų sienų ir netenka pervažiuoti... Paskirtasis atstovas Dr. Karvelis perėmė pasiuntinybę Bonnoje ir, galimas dalykas, ten atidarė konsulatą ir pasus išdavinėja Diplo-
matijos Šefas, kaip tas pats Draugas ragino, jau izoliuotas ir nuo valdžios, ir nuo visuomenės, ir nuo Vasario 16-sios...

Lietuvos vadavimo organas, žinoma, vyriausias (kur čia šiaandien berasi, kas pasitenkintų mažesne vieta!), buvo sveikas, beveik vieningas ir labai darbingas. Jau ir bolševikai Lietuvoje pradėjo klausyti ir prisitaikinti jo reikalavimams (pagal Informacijos ministro M. Gelžinio pranešimą mūsų visuomenėi). Laisvinimo darbas ejo sparčiai ir davė daugybę vaisių, — paprastų ir dvigubų centnerių, kurių svorio nebeapskaičiuotų nei V. Rastenis su J. Audėnu tam reikaluose permažuo se Clevelando Dirvos puslapiuose...

Vėl bolševizmas!...
Nenusiminkime, — kas lig šiol kaikiurioje padorioje spaudoje buvo vadinta bolševikais ar net blo-
gesniais už juos, tas pats dalykas

greit ir netrukus bus pradėta vadinti fašistais. Vienas bičiulis iš Vokietijos man rašo, kad mūsų valdžios ministras Bonnoje ir kartu savo valstybėje jos užsienio reikalų politikos valdytojas, jau garsiai šneka apie tikrą lietuvišką "neo-fašistų" pavojų. O kai valdytojas šneka, tai pavaldiniai atsilieps ir Amerikoje...

Kaip žinoma ir įprasta, pas mus su tais dalykais viskas greit: čia bolševikas, čia liberalas, čia fašistas, — kaip tik ponas norit, kad tik ta intencija Dievo garbei eity...
O negerovė ir išlindo, kaip yla iš maišo. Sausio pabaigoje, nežūrint tokio vieningo ir darnaus susiklausymo Lietuvos laisvinimo

VIENA VIENYBĖ IR DAUG LIBERALIZMO KANKINIŲ

Be abejo, tas turėjo būti jau perdaug.

Kadangi mūsų "pozicijos" laikraščių redaktorai ir partijų vadai yra labai budrūs ir jūdrys, tai tuojau išgirdome, jog mes labai blogai elgamės, jei iš tikro kokį centą mėgintume atitraukti nuo alkanos Vliko burnos. Mes ir Vasario Sešioliktosios dvasios nebesuprantame, ją iškraipome, nutolome... Nes kaip negali būti kelių tiesių, o tik viena, — taip negali būti kelių tautos valių ir kelių vie nybių, kaip tik viena (plius dar antra Vienybė Brooklyne...). Ir kada jau turime gilia ir tikrą Kru-
pavičiaus — Karvelio — Žalkausko — Simonaicio — Grigaicio — Luterskio vienybę, kas turi teisės drįsti ją ardyti? Niekas, nebent bolševikai, laisvamaniai ir fašis-
tai.

O už visa tai daugiausia kaltas Vytautas Alantas. Tas pats pagonis, kurio "Pragaro pašvaisčių" romanui pasirodžius, jį ir vieną recenzentą (dar blogesnį, negu pagonis!), Draugas apie metus laiką degino ant popierių laužo, — ir pasirodo, vistiek dar nesuplirgino. Patyręs apie keturių organizacijų susitarimą, Alantas šiame pat laikraštyje, kaip žinoma, pasveikino

YRA BENDRI LIETUVIŠKI POLITINIAI NUSITEIKIMAI

Alanto nuomonė apie liberalinės santarvės reikalingumą yra greičiausia tik taurūs linkėjimai. Jei kas jų prašytų, mielai nuo savęs ką nors panašaus galėčiau pridėti.

Bet tikrovėje, kas iš arti susipažino su keturių organizacijų susitarimo raide ir dvasia, — taip nėra. Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Lietuvių Rezistencinė Santarvė, Lietuvių Tautinis Sąjūdis ir Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, susitardami kai kuriais dės-
niais bendrai veikti ir ieškoti ben-

darbe, keturios lietuviškos politinės bei rezistencinės organizacijos, iš kurių dvi net pačio vyriausio organo Vliko dalyvės, paskelbė, jog jos pasiekusios kai kuriais svarbiais punktais susitarimo bendradarbiauti Lietuvos laisvės bylos gynimo reikalui ir kad nesemanoma, jog save pasiskelbęs vyriausias organas tą darbą tinkamai beatlieka.

Maža to, ir už vis pikčiausia, — keturios organizacijos paskelbė, jog jų susitarimas nėra uždaras ir dar, kad jos steigia atskirą Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, — kviesdamos tautiečius jį paremti savo aukomis.

Be abejo, tas turėjo būti jau perdaug.

Kadangi mūsų "pozicijos" laikraščių redaktorai ir partijų vadai yra labai budrūs ir jūdrys, tai tuojau išgirdome, jog mes labai blogai elgamės, jei iš tikro kokį centą mėgintume atitraukti nuo alkanos Vliko burnos. Mes ir Vasario Sešioliktosios dvasios nebesuprantame, ją iškraipome, nutolome... Nes kaip negali būti kelių tiesių, o tik viena, — taip negali būti kelių tautos valių ir kelių vie nybių, kaip tik viena (plius dar antra Vienybė Brooklyne...). Ir kada jau turime gilia ir tikrą Kru-
pavičiaus — Karvelio — Žalkausko — Simonaicio — Grigaicio — Luterskio vienybę, kas turi teisės drįsti ją ardyti? Niekas, nebent bolševikai, laisvamaniai ir fašis-
tai.

Maža to, ir už vis pikčiausia, — keturios organizacijos paskelbė, jog jų susitarimas nėra uždaras ir dar, kad jos steigia atskirą Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, — kviesdamos tautiečius jį paremti savo aukomis.

Maža to, ir už vis pikčiausia, — keturios organizacijos paskelbė, jog jų susitarimas nėra uždaras ir dar, kad jos steigia atskirą Lietuvos Nepriklausomybės Fondą, — kviesdamos tautiečius jį paremti savo aukomis.

Ir beveik visiems jis balta ant juodo irodė, kad mes klystame, kalbame nesąmones, o kur atsitiktinai tiesą pasakome, tai tik tam, kad atskleistume dar didesnes tamsos bedugnes. O jis, Sese-
rijos Dvasios Vadas, žino ir taip vis po truputėlį nurodo didžiąją, tikrąją, vienintelę ir amžinąją tiesą, kas be abejo visai suprantama.

dros pažiūros bei veiksmo kaiku-
riais kitais konkrečiais reikalais, tai daro visiškai ne pasaulėžiūrinio, ideologinio ar kokio kitu "li-
beralinio" pagrindu.

Pavyzdžiui, — vieningas sutarimas sustiprinti pagalbą lietuvių tautos rezistencijai ir pasipriešini-
mui prieš okupaciją, kovoti su žalingais reiškiniais užsienio lietu-
vių veikloje ar glaudžiai bendra-
darbiauti su užsienio veikiančiomis Lietuvos valstybės institu-
cijomis Lietuvos valstybės teisinio
tęstinumo dėsniu, — visa tai nėra

kokie "liberaliniai", "socialistiniai", "fašistiniai", ar "katalikiški", ar juo labiau "laisvamaniški" nusi-
teikimai. Tai yra tik lietuviški reikalai, tik bendrai lietuviški poli-
tiniai nusiteikimai ir tam tikri konkretaus darbo dėsniai. Tam darbui, kurio lietuvių tautos liki-
mas šiandien daugiau nei kada nors reikalauja, gali būti geras ir krikdemas, ir frontininkas, ir libe-
ralas, ir socialistas, ir net "neo-fa-
šistas", katalikas, reformatas ar laisvamaniškas, — kiekvienas tiesus, taurus lietuvis, vadukas ar, dar geriau, eilinis paprastas tautietis.

Geriau eilinis, paprastas tautietis, nes jis tai dažniausia pui-
kiausiai supranta. Blogiau su partijų vadukais ir vadeivom, nes jie to paprasto dalyko dedasi nesupran-

ŠAJOJUS APIE "SKAISTŲ ŽAIDIMĄ" — FAIR PLAY...

Draugas, įvairių krypčių mūsų krikščionių demokratų nuomonių reiškęjas, savo "Dabarties pas-
tabų" vedamajame (š. m. 47 nr.), staigokai prakalba apie fair play reikalingumą lietuvių spau-
doje, bendruomenėje, politinėse in-
stitucijose ir gyvenimo keisteny-
bėje. Fair play — tai retas žodis šio laikraščio puslapiuose ir dar labiau praktikoje. Turbūt, ne vel-
tui jo kolumnistas dėl atsargumo tai rašo tarp kabučių — "fair play"... Reikalui išitikus, bus ga-
lima pasiaiškinti: mes čia tik taip sau, tik pajupkavom.

Taigi, kad to fair play stinga to paties straipsnio, kurio pabaiga mane taip sužavėjo, net keliose vietose. Yra tik "fair play"...

Pvz., skaitytojams pabrėžtinai daromas išskyrimas tarp krikščio-
nio ir liberalo (kada pasaulyje yra milijonai krikščionių ir kartu libe-
ralų, nieko neblogesnių krikščio-
nių už mūsų krik-demus...). Aiškinama, kad pasaulėžiūrinė prasme liberalizmas — tai laisva-
manybė (kas lietuviškai pripratin-
ta suprasti, kaip nebažnytiškumas ir dažniausia bedievybė — daly-

"TAVO LAIŠKĄ PAVOGĖ? NESĄMONĖ! TU PATS JI MUMS ĮKIŠAI..."

"fair play" spaudoje? Lyg kokį linksmą pokštą kurdama, Draugo redakcija to paties savo skaitytojams straipsnio viršuje skelbia tūlo J. Kairio (ar ne Vli-
ko nario?) straipsnį, kuriame tas lietuviškas parlamentaras, tik ne demokratiškai rinktas, o fašistiškai kažkokios nežinomos užnuga-
rinės grupelės ten paskirtas "tau-
tos valią atstovauti", skelbia, jog tautininkų spauda "griovimo dar-
be pralenkia jau ir bolševikus"
Kažin, — tautininkų spauda Vliko pirmininko dar nenugriovė, o bol-

ta, ar iš tikrųjų niekaip ligšiol ne-
gali suprasti.

Šia proga būtų per ilga klausti, kodėl šitokios visai paprastos "po-
litikos" nesugebėjo, nesistengė ir nenorėjo vesti mūsų emigracinis Vlikas. Jo dešimtmetis ir dabar amžinasis jo pirmininkas su visais savo ministrais už tai neša ir' neš atsakomybę. Jis prevėdė prie to, kad keturių susitarusių organizacijų tarpe ir joms palankioje visuomenėje, turbūt, mažai be-
liko tokių, kurie dar tikėtų, kad dabartinėje savo sargoje ir už-
simojimuose Vlikas bebūtų kas kitas, kaip nebeapgaidomas ligonis ir aiškus kanceris lietuvių tautos rezistencijos užsieniniame sektoriuje.

kas, visai neįėjantis į jokią libe-
ralizmo doktriną, ypač anglosak-
siško pobūdžio)...

Toliau, visos keturios bendra-
darbiauti susitarusios organizaci-
jos suplakamos į vieną "tautininkų grupę", keliant įspūdį, jog tai lyg būtų Nepr. Lietuvoje buvusios tautininkų partijos ideologiniai te-
sėjai. Tai neatitinka tiesą, ypač kas lietuvių L. Laisvės Kovotojų Są-
jungą ir Lietuvių Rezistencinę San-
tarvę, kurių pirmoji įsisteigė ir laisvės kovose dalyvavo jau prieš 15 metų, antroji įsikūrė vė-
liau, tremtyje, — abi tautinės, bet ne "tautininkiškos".

ALToje Amerikos Liet. R. Kati-
talikų Federacija yra susitarusi tam tikrais politiniais klausimais bendradarbiauti su Amerikos lie-
tuviais tautininkais, sandariečiais ir socialistais. Ar tai reiškia, kad Grigaitį ir jo užnugarį jau reikia laikyti amerikoniškais krikdemais ar gal "neofašistais", o ALTo pir-
mininką su jo užnugarium — socia-
listais ar sandariečiais?...

Tai toks Draugo kolumnisto draugiškas "fair play", tariant jo žodžiais, gyvenimo kasdienybėje.

ševikai jau visus visokius nugriovė...

Tegu būna ir taip, nes tame dar be pralenkti bolševikus nelengva ir reikėtų stambiu davinium. Vis dėlto tai yra komplimentas tautininkams dėl jų gūvumo ir išskirtinų gabumų.

Ar pasakys dar kartą, kad gar-
bingo, švaraus, skaistaus bendra-
darbiavimo visi esame pasilgę? O gal tik "fair play" tarp kabučių...
Ar tai — "visų mūsų apsijungimo pagrindas"? Ilgesys?
Ne, tai tik "fair play"...

EVA PERON MANO GYVENIMO PRASMĖ

(Tęsinys)

Aš žinau, jog kada jie mane kritikuoja, kaip judėjimo dalyvę, tikrumoje jie daro todėl, kad Revoliucija juos skaudina.
Jiems skaudus yra mano sąryšys su liaudimi. Jie žino, kad kol tas sąryšis nenutrūksta — ir jie nenutrūks iš mano pusės! — Liaudies galės pasiekti Peroną ir Peronas patenkins liaudies reikalus.
Kol tai vyksta, jie nesugrįš. Todėl jie nori mane sunaikinti. Jie taip pat žino, kad aš nedirbu dėl savęs ir niekad nematys mane ieškant asmeninės naudos, kas juos labai tai erzina.
Jie norėtų matyti, kad aš pasi-
duočiau egoizmui ir ambicijai, pa-
rodžius liaudžiai, būk liaudyje aš ieškojusi tik savęs.

Jie žino, kad tuo būdu galėtų mane atskirti nuo liaudies. Jie supranta, kad savo pastangose aš neieškau kito dalyko, kaip tik Perono ir jo atstovaujamo taikos triumfo, nes šis reikalas yra liaudies reikalas, jo triumfas yra liaudies triumfas.

Nenoriu gėdytis prieš juos. Eiu į darbą, atlikdama savo pareigą ir patenkinti teisingus reikalavimus.

Tame darbe nėra jokio lyrizmo, nelošiama jokia komedija ir nedaroma nei pozą, nei romansų. Ir niekas negali pasakyti, kad jeidama į kontaktą su didžiausiais vargšais, lošiu gailėstingos damos rolę, kuri apleidžia momentui savo prabangą, kad atliktų gailėstingumo darbą.

Iš paties Perono, kurs dažnai sako: "meilė yra tas vienintelis veiksnys, kurs stato", išmokau pažinti, kas yra tikrasis meilės darbas ir kaip jį reikia atlikti.

Meilė nėra — pagal jau nurodytą pamoką — nei romantinis sentimentumas, nei literatūrinis pretekstas.

Meilė yra atsivadavimas, o "atsivadavimas", reiškia duoti savo gyvenimą.

Kol neatiduodama savo gyvenimas, duodant bet kokį daiktą, atliekama tik teisingumo aktas. Kada pradėdama atiduoti savo gyvenimą, tik tada tampa meilė darbu.

šalpos vardą ir manau, kad šis vardas yra giliai teisingumu pagrįstas.

Tad šioje pašalpoje nėra vietos širdies vyksmas. Kadangi tai yra teisingumo darbas, žinau, jog jį turiu atlikti tuo pat būdu, kaip kad teisėjas atlieka savąjį darbą: kaip pareigą, kuri jam liko uždėta ir dar daugiau.

Su malonumu, taip, bet be perdėto jausmingumo.

Tiesa, tai smulkmenos, tačiau esu tikra, kad nurodydama jas būsiu išvengusi nereikalingų pažemini-
nimų.

Ir nė vieno negalima padaryti laimingu, žeminant jį jo vertybėje, nors jam duotum ir visą pasaulio turtus. Asmeninė vertybė yra brangiausias turtas ir kaskart žmonių vis labiau branginamas.

XIX.

SEKRETORIATAS

Beveik visas mano socialinis darbas vyksta Darbo ir Globos Sekretoriato, kuriame užimu mažą skyrių; savo darbą atlieku "toje pat raštinėje, kuria naudojasi pulkininkas Peronas nuo 1943 iki 1945

Visa tai turi specialios reikšmės.

veikli, kaip vado, asmenybė. Tenai jis įtikino savo pirmuosius mokinius. Tenai jis pasidžiaugė savo pirmais laimėjimais. Tenai jis patvirtino savo neatšaukiamą pasiryžimą tarnauti liaudžiai visa savo energija ir padaryti bet kokį pasiaukojimą!

Mums visiems jis vis dar tebėra savo sename "Sekretoriato", kaip kad buvo savo aršiausių kovų laike.

Ne dėl romantiško jausmingumo pasirinkau tenai darbo vietą.

Einu į Darbo ir Globos Sekretoriatą, nes tenai lengviau galėčiau susitikti su liaudim ir su jos problemomis; nes Darbo ir Globos Ministerija yra darbininkas ir su juo "Evita" susikalba atvirai ir be biurokratinių vingių; ir pagaliau todėl, kad tenai man patiekė reikalingus mano darbo pradžiai elementus.

Tenai priimu darbininkus, prašičiokus, tuos, kurie turi kokių asmeninių ar kolektyvinių proble-
mų.

Šios įstaigos tarnautojai bendradarbiauja su manim sindikalinį problemų sprendime, surinkdami reikalingas žinias, patikrinami jas ir apsvarstydami ekonominę ir socialinę reikalo pusę.

Savo socialinės pagalbos darbus atlieku taip pat Sekretoriato, bet

čioje mūsų rezidencijoje.

Darbininkų reikalai užima beveik visą mano Sekretoriato buvimo laiką ir sudaro mano darbo pagrindinę dalį. Tai yra paties Peronistinio judėjimo reikalavimas, nes jis gimė iš liaudies reikalų ir dabar jo įgyvendinimas bei visa jo istorija yra vykniuami tik pasiremiant visiškai organizuotai mano krašto darbininkų parama.

Dažnai girdžiu Prezidentą sakan-
t, kad valstybės ir jų valdžios pereina dabar iš laikotarpio, kada viskas buvo sprendžiama iš at-
žvilgio į politines partijas, ir tokį laikotarpį, kada viskas bus spren-
džiama atsižvelgiant į socialines organizacijas.

Ir Peronistinė valdžia, savo va-
do įkvėpta, stengiasi tarsi užbėgti laikui už akių ir kaskart vis labiau remiasi sindikalinėmis organizaci-
jomis.

Sutikdama su šituo vizionari-
niu Perono požiūriu manau, kad liaudies veik visada yra labiau at-
stovaujama savo profesinėmis orga-
nizacijomis, negu savo politinė-
mis partijomis.

Politinės partijos dažnai patenka į valdžią dirigentų, kurie sudaro uždaras grupes, išsilakančias

kyti, jog sindikaliniai dirigentai geriau pažįsta liaudies tikrovę, negu politikos vadai.

Ir pagerbdama tiesą, turiu taip pat pasakyti, jog politiniai vadai tik tada tevirsija sindikalinis dirigentus, kada jie sugeba palaikyti nuosirdų kontaktą su liaudies organizacijomis. Ir kalbėdama apie garbingą kontaktą su liaudim, turiu mintyti tuos politikos vadus, kurie idealiai, ištikimai dirba darbininkų naudai bei paslėpto ar aiškiai matomo tikslo panaudoti juos kaip priemonę savo asmeniškoms ambicijoms.

Sekretoriato susipažinau su visa tuo, ką dabar žinau apie sindikalizmą ir apie darbo proble-
mas.

Tenai jau radau viską gerai veikiančią; radau jau tam tikrą stilių ir techniką sindikalinį problemų sprendimui. Pulkinkino Perono stilių ir techniką. Aš tik sekiau jo pėdomis, vadovaudamasi jo pavyzdžiu ir daug kartų turėjau prašyti jo, kaip mokytojo ir vado, patarimo.

Tik tokiu būdu tegalėjau pasiekti, kad Sekretoriatas ir toliau pasiliktų Argentinos darbininkų namas, kaip jis buvo sumanytas ir įvykintas pulkininko Perono jau

VASARIO 16 MINĖJIMAS VOKIETIJOJE

Šiemet gimnazija tos, jai brangiausios, dienos minėjimui, ypač rūpestingai pasiruošė ir minėjimą pravedė su iškilėmis, įprasminančiomis tos dienos minėjimą jos auklėtiniais ir Vokietijos lietuvių bendruomenei.

Minėjimas pradėtas iškilmingom pamaldom katalikų ir evangelikų bažnyčiose, vėliau skautų sueiga, minėjimu gimnazijos mokiniams su svečiu, dr. P. Karvelio, paskaita, apžvelgianti Lietuvos valstybinio gyvenimo įvykius, minėjimu kviestiems svečiams ir gimnazijos mokinių spektakliu.

Skautų sueiga.

Skautų sueigoje davė įžodį naujai įstojusieji 23 skautai. Įvertinant darbų ir galvosukio konkursą, to konkurso dalyviams buvo padalintos dovanos: mokiniui Martynui Kiaupai už XVIII amžiaus lietuvišką sodybą, padarytą iš medžio, degtukų ir šiaudelių, o mokiniai Ernai Simonenkaitei už didelę tinklinę staltiesę. Trys mažesnieji galvosukio konkurso dalyviai irgi gavo dovanų.

Minėjimas kviestajai visuomenei.

Gimnazijos direktorius, dr. Vl. Literiskis, atidarydamas minėjimą, savo kalboje pabrėžė tos dienos ypatingą reikšmę lietuvių tautai ir kad ta diena dabar švenčiama su skausmu širdyse dėl pavergtosios Tėvynės kančių.

VLIKo Vyk. Tarybos pirmininkas, prof. K. Žalkauskas, savo kalboje kvietė lietuvių vieningą akciją Tėvynės vadavimui, pabrėždamas didelę reikšmę mūsų JAV gyvenančių tautiečių kovoje už Lietuvos laisvę ir pačios JAV vyriausybės nepalaužiamą nusistatymą nepripažinti įvykdytą mūsų tautai smurtą.

Lietuvių — vokiečių draugijos ir Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu kalbėjo J. Bataitis, tos draugijos lietuvių sekcijos pirmininkas ir LKS atstovas VLIKe. Jis kreipėsi, ypač į jaunimą, primindamas, kad Lietuvoje rezistencinės kovos brandulį sudarė jaunimas. Vokiečių tautai ir vyriausybei pareiškė padėką už suteiktą lietuviams ir pabaltiečiams prieglaudą, kuria lietuviams, netekusiems Tėvynės, dar ir šiandien tenka naudotis.

Iš svečių, Mannheimo apskrities viršininko vardu, sveikino R. Haag, linkėdamas ir reikšdamas viltį, kad lietuviams tektų laimėti greit grįžti iš laisvintą Tėvynę. Mininteris Liepinš, sveikindamas brolius lietuvius latvių vardu, pabrėžė, kad nepriklausomo valsty-

binio gyvenimo buvo bendromis jėgomis siekta ir praityje. Pažymėtinas lietuvių — latvių Šveicarijoje suvažiavime, kelias dienas prieš Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimą, priimtas nutarimas reikalauti Pabaltijo kraštams nepriklausomumo.

Užbaigiamoje kalboje Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė priminė, kad kovoje gynėjai ypatingai vertina plečsuojančią išskeltą vėliavą, kuri esti ginama visomis jėgomis. Vasario 16 Gimnazija tremtyje yra tokia lietuvių išskelta vėliava, kurią lietuvių turi visomis jėgomis išlaikyti, kol ateis diena, kuomet Lietuvos tautinė vėliava suplevėsuos Nepriklausomyje Lietuvoje. Vasario 16 Gimnazija deda pagrin dus ateičiai. Prisimindami praeitį, mes kartu jau turime galvoti apie ateitį ir dirbti būsimos Laisvosios Lietuvos naudai, į kurią Vasario 16 Gimnazija grįš su savo išskelta vėliava.

Iš gausių sveikinimų pažymėtini federalinės vokiečių vyriausybės pabėgėlių reikalams ministerio prof. d-ro Oberländerio, Baden-Württembergo švietimo ministro, UN Augštojo Komisarų Pabėgėlių reikalams, parlamento nario Dr. Gille, sveikinimo ir rytprūsių sąjungos vardu, Šveicarijos organizacijų sveikinimai ir ypač nuoširdi Latvių Centro Komiteto pirmininko, pulk. Janums, sveikinimo telegrama.

Laisvosios Europos Komiteto pirmininko, Mr. Whitney H. Shephardson, New York, sveikinimo telegramos vertimą paduodama čia ištaisai:

— "Laisvos Europos Komiteto vardu leiskite man perduoti PLB Vokietijos Krašto Valdybai geriausius linkėjimus Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 37 metų sukakties progą. Mes gerai suprantame, kad šiandien jūsų širdyse yra mažai džiaugsmo, kadangi jūs esate priversti švęsti šią esmėje džiugią šventę tragiškose tremties sąlygose. Tačiau tepri duoda jums jėgų jūsų tautiečių Tėvynėje nepavergiamą dvasia ir drąsa, lygiai kaip mums visiems vakaruose kelia nuotaiką žinia, kad lietuvių pasipriešinimas komunistų agresorių užmačioms nemažėdamas tebesitęsia, nežiūrint pastangų visomis priemonėmis tą pasipriešinimo dvasią palažti. Niekas iš mūsų nepamirš lietuvių tautos vargų. Laisvosios žmonijos rūpestį, kad Lietuva ateityje būtų nepriklausoma, rodo ir

JAV užimtoji pozicija nepripažinti legalia sovietų okupacijos jūsų krašte. Gilliai išsiskėjęs tikėjimas į demokratijos principus, — žmogaus laisvę ir teisingumą, sudarantis neatskiriama JAV dvasinio lobyno dalį, užtikrina mus, kad toji laikysena nepasikeis ir ateityje. Turėdami tad galvoje lietuvių tautos drąsą ir jos laisvųjų draugų vakaruose pasiryžimą siekti, kad Lietuva vėl būtų laisva, mes net jau šių dienų aplinkybėmis žvelgiame į ateitį ir galvojame apie tą dieną, kada visi lietuvių galės tūkioje ir laisvėje švęsti savo Nepriklausomybės sukaktį savo gimtame krašte."

Whitney H. Shephardson,
Laisvosios Europos Komiteto
Pirmininkas
New York.

Meninė programa.

Gimnazijos choras, vadovaujamas muz. mok. Motgabio, gražiai sudainavo keturias liaudies dainas, jų tarpe vieną, paties dirigento harmonizuotą. Gimnazijos tautinių šokių grupės, vadovaujamos gimn. mok. Grinienės, maloniai nuteikė svečius mažųjų, mergaičių, berniukų ir mišriais šokiais.

Maloni staigmena svečiams buvo pirmas jaunos dainininkės, ponios Marijos Panse — Simaniukštytės, pasirodymas, su įsijautimu padainavusios tris liaudies dainas ir techniškai gražiai atliktas arįjas iš Mozarto, Handelio, Puccini ir Gounodo operų. Lietuviams, ypač patiko iš Lietuvos prisimintina Margaritos arija "Pasakykite jai, mieli žiedai".

Tokia pat staigmena buvo ir Schwetzingeno kuopos vyrų choro pasirodymas, kuris buvo per palyginti trumpą laiką paruoštas nenuilstamam gimn. mok. Matgabio darbu ir jo vadovaujamas. Vyrų darbu ir jo vadovaujamas. Vyrų darbu ir jo vadovaujamas. Vyrų darbu ir jo vadovaujamas.

Gimnazijos spektaklis.

Režisoriaus, gimnaz. mok. A. Venclausko 4 pav. pasaka "Užburtoji Dūdelė". Neturint gimnazijos salėje scenos, ji buvo pastatyta Hüttenfeldo salėje, kuri buvo prigūžėjusi pilna žiūrovų, o ypač jaunimo, jų tarpe netgi vietos vokiečių, nors pasaka buvo statoma lietuviškai.

Pastatyme buvo jaučiamas labai kruopštus, rūpestingas režisoriaus ir visų dalyvių darbas. Gražios dekoracijos, gim. mok. J. Jurkaičio padarytos dienų ir naktų darbu, įdomiai paruošti gimn. mok. A. Grinienės šokiai, rūpestingai

išstudijuota gimn. mok. K. Motgabio muzikinė dalis, akordijonisto mokinio J. Stankaičio pritarimas davė žiūrovams tikrai pasigerėtiną spektaklį. Nepasigailėjo darbo, paruošdamos veikėjams skoningus kostiumus: T. Knopfmileraite, H. Motgabienė, G. Petkevičienė, M. Snarskienė. Sufleravo R. Kumfertaitė. Scenarijus — V. Lenerto.

Mokiniai parode nemaža sugebėjimų, ypač Br. Čepulevičius, žvejo sūnus Jurgiukas ir pats žvejas G. Bretšneideris. Gražiai buvo atlikti į veiksmą įpinti šokiai ir dainos. Jaunųjų mėgėjų vaidintojų "kolegė", Mannheimo teatro artistė, viešnia p-lė Aldona Eretaitė, pasidžiaugė augstu gimnazistų duoto spektaklio lygiu. Patiems mokiniams, vaidinimo dalyviams, ir jų jauniesiems žiūrovams, tas vaidinimas buvo labai reikšmingas ir pedagoginiu atžvilgiu.

II. Weheno Apylinkėje.

Weheno lietuvių stovykloje (prie Oldenburgo miesto), kurioje dar ir šiandien tebegyvena apie 360 lietuvių, šių metų Vasario Šešioliktoji buvo išpuodingai atšvęsta. Iškilmės prasidėjo 10 val. ryto stovyklos aikštėje, pakeliant Lietuvos ir Žem. Saksonijos tautines vėliavas. Gausiai dalyvaujant stovyklos gyventojams, šiam momentui pritaikintą, nuoširdų ir jausmingą žodį tarė šios stovyklos buvęs ilgametis bendruomenės pirmininkas p. Vladas Narbutas.

Po vėliavos pakėlimo stovyklos katalikų bažnyčioje iškilmingas mišias už kenčiančią Lietuvą atlaikė ir šventei pritaikintą gražų pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Petras Girčius. Tuo pat metu evangelikų bažnyčioje už pavergtą Lietuvą meldėsi ir žodį tarė šios stovyklos evangelikų kunigas senjoras Adolfas Keleris.

17 val. gražiai ir skoningai išpuoštoje stovyklos salėje prasidėjo iškilmingas Vasario 16-os akta — minėjimas. Gausiai dalyvaujant vokiečių aukštiesiems pareigūnams ir gerbiams netoli esančios britų oro bazės viešnioms — anglėms, kurios jau ne kartą savo gerą širdį parodė stovykloje vargantiem, iškilmių atidarymo žodį tarė dabartinis bendruomenės pirmininkas p. Povilas Kazirskis, pakviėdamas Krašto Valdybos narį žurnalistą p. Stepą Vykintą minėjimo paskaitai.

Savo turiningoje kalboje, p. Stepa Vykintas pirmoje eilėje pabrėžė vienybės reikalą, ragindamas, neatsizvelgiant į religinius ir

politinius skirtumus, lietuviams neužmiršti bendro visų mūsų tikslo — Lietuvos laisvės. Ji galinti būti atsiekta tik visų mūsų sutartinu kūrybiniu darbu ir pasiaukojimu savai tautai.

Po Krašto Valdybos nario kalbos keliais šiltais žodžiais į gyventojus kreipėsi stovyklos komendantas p. T. Breuer, palinkėdamas susirinkusiems visos lietuvių tautos troškimų greito išsipildymo.

Minėję minėjimo dalyje, vadovaujant vargo mokyklos mokytojais p. Janinai Atienei, mokiniai gražiai pašoko keletą tautinių šokių, padeklamavo eilėraščių, o mažas, bet drausmingas ir susiklausęs mišrus mokyklos choras padainavo lietuviškų dainų. Po mokyklos pasirodymo, buvo suvaidintas, kone valandą užtrukęs, tos stovyklos gyventojų Adolfo Daukanto scenos vaizdelis "Giris Paūkščiai", iš partizanų gyvenimo Lietuvoje, dabartinės bolševikų okupacijos metu.

Iškilmingas minėjimas buvo baigtas Tautos Himnu.

Vakare, vaikų darželio patalpoje, stovyklon atvykusiems svečiams ir aktyviai prie šventės minėjimo prisidėjusiems tautiečiams buvo surengtos kuklios vaišės.

Vasario mėn. 18 d. Krašto Valdybos narys stovyklos salėje, gausiai dalyvaujant gyventojams, padarė ilgą ir išsamų pranešimą — tremties ir pasaulio politikos klausimais. Perėjęs prie mūsų politinių ir visuomeninių veiksmų veiklos, visų lietuviškų institucijų vardu gerb. prelegentas kvietė lietuvių bendram susiklausymui ir tautiniam solidarumui, užmiršti praeities klaidas ir nesklandumus. Vėliau išpėjo stovyklos vadovybes ir paskirus asmenis, kurie nevykdo ir nesiskaito su Garbės Teismu nutarimais ir nesilaiko Krašto Valdybos bei VLIKo išleisčių lietuviams tremtiniams nuostatų. Po šio pranešimo Krašto Valdybos narys mielai atsakė į stovyklos gyventojų išskeltus klausimus.

Vėliau svečias aplankė mokyklą, kur, ilgesnį laiką likęs, pats savo klausimais išsijungė į pamokos dėstymą, džiaugdama mūsų priaugančio jaunimo lietuvišku susipratimu ir tautine sąmone.

III. Schwetzingeno darbo kuopoje.

Nepriklausomybės Paskelbimo sukakties minėjimas Schwetzingeno lietuvių darbo kuopoje š. m. Vasario 16 d. buvo pradėtas pa-

maldomis, kurias atlaikė Sielovados Tvarkytojas t. Alf. Bernatonis. Savo pamoksle t. Bernatonis gražiais pavyzdžiais išskėlė vienybės lietuvių tarpe reikalingumą ir ragino visus išlikti dorais lietuviams. Po pamaldų įvyko iškilmingas aktas, kurį atidarė kuopos vadovas pulk. V. Sutkus. Šventei pritaikintą kalbą pasakė Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė. Jo kalbos vedamoji mintis buvo ta, kad tik sąmoninga ir susipratusi tauta gali nuveikti didelius darbus ir tik tokia tauta gali išauginti dvasios galiūną. Po to, kuopos vyrų choras padainavo lietuviškų dainų, o kuopoje tarnaujantis Mulevičius paskaitė savo kūrybos eilėraščių. Tos pat dienos vakare eidelė dalis Schwetzingeno vyrų dalyvavo Vasario 16-os minėjime Gimnazijoje.

IV. Kaiserslauterno kuopose.

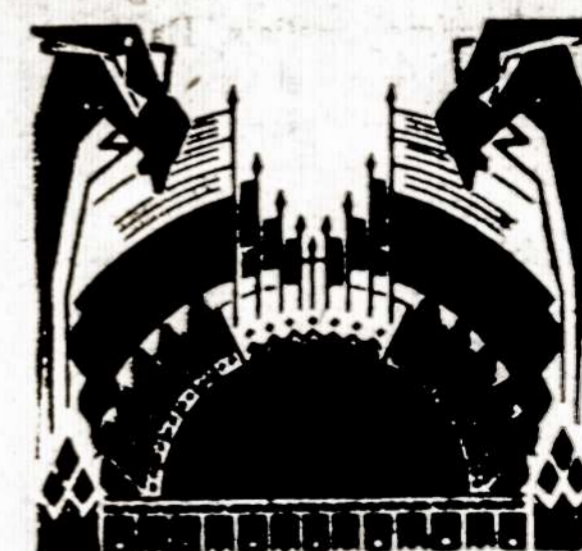
Minėjimas vasario 19 d. pradėtas iškilmingomis pamaldomis, kurias laikė amerikiečių karo kapelionas. Centrinis minėjimas prarastas teatre su didele ir įvairia programa, lietuvių karininkų dekoravimu, paskaitomis, menine dailimi, po to iškilmingais pietumis ir ilgai užtrukusiu poūviu.

Minėję dalyje ir čia pasirodė viešnia, p. M. Panse—Simaniukštytė, padainavusi liaudies dainų ir arijų, ir jauno muziko, taip pat kuopų vyro, Fausto Strolis, vedamas kuopos vyrų choras, darniai sudainavęs keletą lietuviškų dainų. Svečiais programoje dalyvavo ir Vasario 16 Gimnazijos šokėjai.

V. Hannoverio Apylinkėje.

Vasario 16 d. Nepriklausomybės minėjimui pravesti iš Weihenheimo atvyko Kr. V-bos bendradarbis J. Stankaitis, kuris skaitė paskaitą "Nuo Mindaugo iki tremties". Minėjimas praėjo rimtoje dvasioje. Po minėjimo bendrai su svečiais pora valandų buvo praleista prie kavos puodelio.

PLB Vok. "Informacijos"



XXI

DARBININKAI IR AŠ

Mano darbo technika, rūpinantis darbininkų reikalais, yra labai paprasta, nors jų problemos, kurias jie kartais užduoda, būna sudėtingos ir sunkiai išsprendžiamos.

Jau minėjau, kad nežiūrint į tai, aš visada jų tarpe jaučiuosį patogiai ir visada su jais susikalbame.

Kartais žmonės manęs paklausia, kaip reiškiu aš šio krašto darbi-

(Tęsinys)

čiau 1944 ir 1945 metais iš kampeilio raštinės, kurioje dabar pirminkauju, kada pulkininkas Peronas man leisdavo stebėti jį dirbant, tik aš tegaliu pasakyti, kaip viskas pasikeitė šiame mano Tėvynės sektoriuje.

Iki 1943 metų Argentinos darbininkų reikalavimai laikėsi doktrinos ir technikos, kurios niekuo nesiskyrė nuo kitų pasaulio šalių doktrinų ir technikų.

Taigi, doktrina ir technika bu-

lis.

Tai išaiškina, kodėl šie sindikaliniai dirigentai, išrinkti per kenčiančių desperaciją ir dėl neapykantos ekzaltuotų masių, būdami bejėgiai patenkinti savo atstovaujamojų reikalavimus, buvo priversti nukreipti masės dėmesį į tarptautinės politikos problemas, griebdamiesi lyriškos propagandos doktrinų, kurios buvo svetimos liaudį slėgiančiai tikrovei.

Tačiau didžiausias anų dirigenų trūkumas nebuvo tai, ką jie

oligarchija ir konservatorių spaudos globojami, bei prieš Argentinos interesus dirbančio kapitalo remiami, 1946 metais stengėsi sunaikinti Lyderį.

Tuo jie įrodė, kad melas yra tariamasis komunistų ir socialistų vadų priešingumas kapitalizmui, tų vadų, kurie tiek laiko save vadino "liaudies dirigentais".

Šis faktas išaiškina, kodėl Argentinos darbininkai per tiek metų nematė beveik jokios pažangos savo organizacijose, ir jeigu kur

garchija — pretenduoja nurodyti jiems teisingumo ir laimės kelią.

Ir dar daugiau; naujasis Lyderis jiems kalbėjo apie dvasią ir jos vertybes, neskelbė jiems kovos tarp kapitalo ir darbo, bet kooperaciją tarp jų, ir net jiems sakė, kad reikia praktikoje įgyvendinti užmirštuosius senus krikščionybės principus.

Ar tai galėjo nenustebinti jų?

Bet iš lėto jie pradėjo pasitikėti "Pulkininku". Daugelis patikėjo vos iširdę jį kalbant Kiti

senojo Tautinio Darbo Depastamento pavyzdį, kuris 1943 metais buvo pasiekęs visiškos Argentinos darbininkų paniekos.

Lygiai buvo pavojus, kad pasišalinus iš Sekretoriato genialiam naujosios doktrinos ir naujosios darbininkų reikalavimų tenkinimo technikos kūrėjui, patys dirigentai, net peronistai, galėtų sugrįžti prie senosios doktrinos ir prie senųjų metodų, nesąmoningai pasiduodami svetimųjų įtakoms.

Pastatymas seno sindikalinio

Už savaitės baigėsi Rimo atostogos ir jis pradėjo vaikščioti tar-nybon. Ilgos atrodė jam darbo valandos, po kurių pusrūščia skubėdavo į namus, kad tik greičiau galėtų pamatyti savo Gražiną. Ji jo laukė su nemažesniu ilgesiu. Ji instinktyviai pajusdavo jo žingsnius ir skubėdavo atidaryti duris. Čia jie paskėdavo vienas kito glėbyje, slopindami savo ilgesį karštų lūpų bučinyje ir suglaustų širdžių tvaksėjime. Po to jie sėdavo prie stalo, ant kurio stovėjo skaniai paruošti pietūs, su garuojančiais barščiais, kopūstais ar inkstų sriuba... Papietavus, sekėdavo pasikalbėjimas praeities prisiminimais ar dienos nuotykiams. Galop atėdavo malonus vakaras... nak-tis...

Tai buvo auksinis gyvenimas jaunos šeimos židinyje. Gražinos šypsantis veidas švitėjo nepaprastu spinduliavimu iš kiekvieno kambario kampo. Jos meilė ir atsidavimu pripildytas juokas, švelniais tonais bangavo jų butelio erdvė. Žodžiu, visi kambariai buvo perpildyti jos — Gražinos.

Praslinko metai, keleri... Ir vaikučiai jau nebemaži... Daug vandens tekėjo upeliais. Daug vėjų prausė beržynėliais... Daugel dalykų jie nusinėšė su savimi. — Drauge tekėjo meilė, džiaugsmas, juokas... Kartu išsiblašė mirazai, haliucinacijos ir didieji Rimo ir Gražinos idealai. Šiandien liko tik realybė ir meilė iš pareigos.

Dabar Rimas dažnai sėdi kambari-je ir rymoja: Kodėl viskas taip pasikeitė? Argi meilė yra tokia nepatvari...? Daug kartų jie mėgino ją atnaujinti, bet jo pastangos nuėjo veltui.

Šiandien kambari-je sėdi moteris, vardu Gražina. Jos titulas — žmona ir motina. Šiandien kambari-je nėra karalienės, kurios anuomet buvo pilni kampai. Šiandien reikia ją juokinti, kad šyp-teltų. Reikia nupirkti suknelę, kad žadėtų meilę. Šiandien reikia susisūti sagas, pasitaisyti lovą ir atsigulus gerai įsitvirtinti, kad per netikėtą audrą neatsidurtum ant grindų. Taip. Prieš penkiolika metų šitie dalykai galvon nebuvo atėję.

Tatai viskas būtų mažos smulkmenos, dėl kurių būtų galima apsieiti. Bet yra didesnių dalykų, dėl kurių Rimas daug sykių suka galvą ir niekaip išsiaiškinti negali. Jis, rodos, širdingai myli savo Gražiną. Protingai susisnėka kai-kuriuose reikaluose... Tačiau kei-stenybės kaip vyko, taip ir tebevyksta. Ta prasme čia aš ir duosiu keletą pavyzdžių, statydamas klausimą — kodėl taip yra?

Kai lipant iš tramvajaus, dėl kokių nors pašalinių priežasčių, Rimas nepaspėja paduoti rankos, Gražina primetinėja nemandagu-mo žymes. Kai šis ranką paduoda, pastaroji dėsia, arba sudaro sąly-gas, kad šis nepatarnautų.

Einant gatve, kai Rimas paruoš-ia alkūnę pasiimti po parankę — ši atkiša savąją, kad šis ją paimtų. Kada jis paima, ši prašo nespau-siti ir stengiasi iš jo pasiliuosuoti.

Kai Rimas kviečia nueiti į ki-ną, ši pasiūlo nueiti pas draugę. Kai iš jos grįžta, skundžiasi, esan-ti pavargusi ir apgailėstauja at-liktoji žygį.

uoor,gt iaa cys; yyuJev -luilv-ēT
Kai, verdant rūkščiai išraugin-

smoje nuotai-koje. Pabaigoje vo-kiečių mokinių seniūnas tarė padė-kos žodžius ir išreiškė savo pasi-tenkinimą pobūviu. Abiejų tautų jaunimo bendravimas dalyviams paliko gražių įspūdžių.

Iš evangelikų jaunimo veiklos.

Evangelikai mokiniai vasario 16 d. dalyvavo iškilmingose pamal-dose, kurias laikė kun. Šimukėnas. o giedojo mokinių evangelikų cho-ras, vadovaujamas mokinės Ingės Godušaitės.

Mokiniai evangelikai savaitga-lyje laukia garbingų svečių: senj. kun. Kelerio ir LWF Wiesbadeno svečio, pastoriaus Bick, Svečiams sutikti ruošiamą tam tikrą pro-gramą, o sekmadienį bus laikomos pamaldos.

NAUJA LADA "KAIP TAPTI PILIEČIU"

Common Council for Ameri-can Unity ką tik išleido naują ir papildytą laidą savo knygutes "Kaip tapti Jungt. Amerikos Val-stybių Piliečiu". Autoriai Marian Schibsky ir Read Lewis.

Nauja laida paaiškina kiekvie-ną naturalizacijos proceso žings-nį ir nurodo naujai atvykusiam, kuris pageidauja tapti Amerikos piliečiu, ką jis turi daryti. Per 130 klausimų ir atsakymų apie Ame-rikos istoriją ir valdžią paruošia kandidata pilietybei. Knygutė taip-gi turi JAV-ių konstituciją, Nep-riklausomybės Deklaraciją ir kitas naudingas informacijas.

Dabartinis Imigracijos ir Tautybės Įstatymas įvedė pakeitimų naturalizacijos įstatymo procedū-roje. Šie pakeitimai padengti nau-joj knygutėje. Knygutė turi 144 pusl. ir kainuoja \$150. Galima gauti iš Common Council for A-merican Unity, 20 West 40 Street New York 18.

Common Council



tus kopūstus vyras paprašo juos daugiau nuplauti, tuomet ji visai jų nebeplauna. Išvirtą acto stiprumo sriubą, pati raukydamosi val-go ir kartu giriasi, kad šiandien gerai pavykę kojūstai, — net šir-dis atsigauna.

Kai perkasi suknelę, vaikšto po-tą skyrių, gerai žinodama, kad ten jai tinkamos nėra. Kai prisitaiko vyro nurodytąją, tai kalba apie savo gerą skonį ir sugebėjimą sau drabužių prisitaikyti.

Šiandien Rimas su šiais daly-kais gerai apsiprato ir sugeba šios rūšies gyvenimui prisitaikyti. Kai nori nueiti į kokią vakariuką, iš anksto pradeda atkalbinėti ten neiti. Tuomet jis yra aiškiai tik-ras, kad tenai nueis.

Kai sriubai trūksta druskos, tuo-met jis šnėka, kad sriuba per sū-ri. Tada Gražina paima druskinę ir pastato ant stalo.

Taip šiandien atrodo Rimo ir Gražinos ideališkoji meilė.

Maloniai prašyčiau, mielas po-nias, šiuos šeimos reiškinius iš-aiškinti ir juos pateisinti.

Rimo Draugas.

stovyklą. Išlaikymas nemokamas, o kėlionei numatoma šiek tiek pa-ramos iš vokiečių skautų sąjungos, nors ji nebus pakankama.

Skautai dabar uoliai ruošiasi Šv. Kazimiero minėjimui kavo mėn. 4 d.

JAV-Garčių maitin- SAVIN. MARY SIMS
18434 Joy Rd., prie Southfield,
Detroit 28, Mich..

Telef.: Krautuvės Buto:
VE 5-5755 WE 3-6702

TIKSLUS IR RŪPESTINGAS

PAJAMŲ MOKESČIO APSKAIČIAVIMAS

2737 West 43rd St. Telef.: CL 4-2390

Kasdien nuo 9 val. ryto ligi 8 val. vak.; šeštadieniais nuo 10

val. ryto ligi 7 val. vak. Trečiadieniais uždaryta

Šimaičiai

REALTY, BUILDERS, INSURANCE

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuo muijeu pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3541 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telef.: YArđ 7-6035

MODERNI LIETUVIŠKA

KIRPYKLA

Sav. VALTER REKAŠIUS
752 West 33 St.

Užeik nusikirpti pas savo tau-tietį sulig savo skoniu ir pageida-vimu. — Būsi patenkintas.

LABAI GERA PROGA

GABIEMS ŽMONĖMS!

Parduodama maisto krautuvė.

Prie krautuvės yra geras butas iš 6 kambarių. Geros perėmimo są-lygos. Kreiptis šios krautuvės ad-resu: 930 West 35 Pl., Chicago 9, Ill. Krautuvė

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir ne-brangus

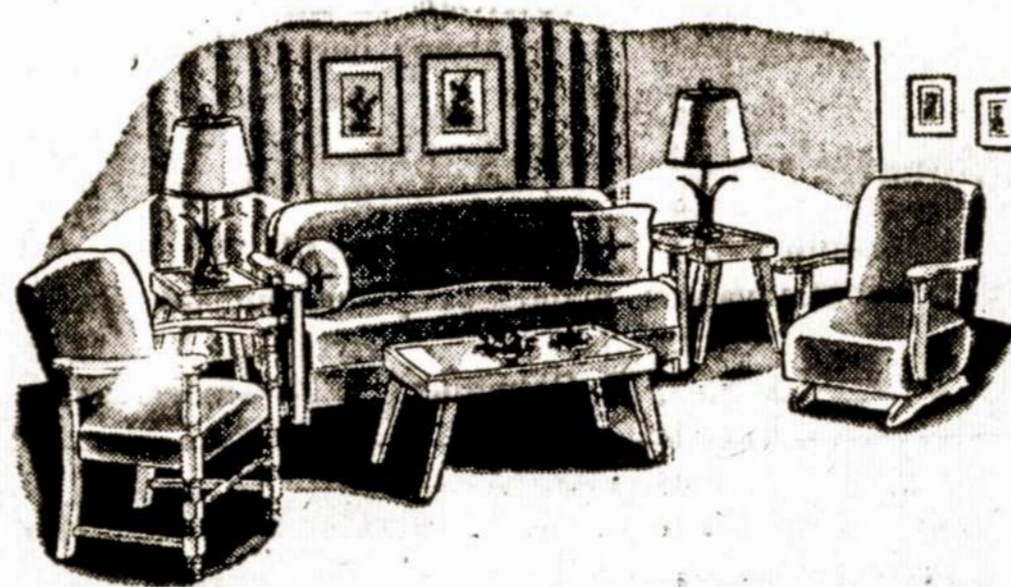
PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituania Ave., Chicago, Ill.

Telefonas: FRontier 6-1882.



Moderniausių baldus, naujausių televizijos aparatus žinomiau-sių firmų, įvairias krosnis, kilimius ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-th St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.



Krautuvė atdara: Pirmad. ir ket-virtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

20% NUOLAIDOS

DIDELIS IŠPARDAVIMAS VISŲ ŽIEMINIŲ DRABUŽIŲ

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tik tada, kai naujų prekių užpirkimas vykdomas pa-gal tam tikrą planą. Tokį paslaptinę planą žino ir sėkmingai jį praktikuoja LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted St.

DIDELIS PASIRINKIMAS vyrams, moterims ir vaikams drabužių ir baltinių, NAMAMS REIKMENŲ, antklodžių, paklodžių, rank-šluosčių ir visa kita Jūs pirksite
PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARČIAMA RUŽAVA

(MBISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: Virginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių sąžiningas pataisymas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Virš 50 metų veikia dieną ir naktį

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

Kreipkitės į

JOHN F. E U D E I K I S

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.

4605 — 07 So. Hermitage Ave. Tel.: YArđs 7-1741 ir 7-1742, arba — 4330 — So. California Ave. Tel.: LA 3-0440.

Koplyčiose veikia moderniškai oro keitimo įrengimai

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Pl. Virginia 7-6672

10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIUDĖSIO VALANDŲ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6345 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieša

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausimė koplyčią arčiau Jūsų namų.